

LA NOVA ANDORRA

La Nova Andorra té molt poc a veure amb els estereotips del passat i ha impulsat reformes que han enterrat el vell model.

APOSTES

Motius que han portat a posar les bases del que ja és la nova Andorra.
4-11

REFORMES

Canvis fets i que s'estan realitzant per a un nou model sense renunciar als pilars de l'antic.
12-33

PUNTS FORTS

Principals actius que són el pal de paller de l'oferta que es fa als inversors forans.
34-39

APUNTS

Detalls de com s'ha escollit el model d'obertura i quina és la conjuntura actual.
40-43

Aquest especial s'ha redactat
en base a les declaracions de

TONI MARTÍ
Cap de Govern

JORDI CINCA
Ministre de Finances

GILBERT SABOYA
Ministre d'Exteriors

XAVIER ESPOT
Ministre d'Interior

ÈRIC JOVER
Ministre d'Educació

CARLES ÁLVAREZ MARFANY
Ministre de Salut

SÍLVIA CALVÓ
Ministra de Medi Ambient

FRANCESC CAMP
Ministre de Turisme

OLGA GELABERT
Ministra de Cultura i Esports

JORDI TORRES
Ministre d'Ordenament Territorial

JOSEP MARIA MISSÉ
Secretari d'Estat de Diversificació Econòmica

JORDI NADAL
Director general d'Andorra Telecom

ALBERT MOLES
Director general de FEDA

SUMARI

APOSTES 04

04
ELS MOTIUS

06
TIPUS
D'INVERSORS

08
RESIDENTS PASSIUS

REFORMES 12

12
TRANSPARÈNCIA

16
ACORD D'ASSOCIACIÓ

18
FISCALITAT

20
'SMART COUNTRY'

22
MEDI AMBIENT

26
AEROPORT I HELIPORT

28
MOBILITAT ELÈCTRICA

32
XARXA VIÀRIA

PUNTS FORTS 34

34
SEGURETAT

35
SANITAT

36
PLAÇA FINANCERA

37
EDUCACIÓ

38
QUALITAT DE VIDA

APUNTS 40

40
ELS CLÚSTERS

42
MALES NOTÍCIES
I CONJUNTURA

L'únic camí

La nova Andorra ha nascut des del convenciment i de la necessitat. Amb la crisi es comencen a posar les bases d'un nou model de país que no trenca amb l'anterior, sinó que el complementa. Durant la crisi hi ha tota una sèrie de senyals que indiquen clarament que no es podrà tornar al model anterior, que havia donat signes d'esgotament. El boom econòmic viscut a principi de segle ens havia permès dissimular aquest esgotament, però ja llavors hi havia signes evidents, especialment el 2004 i el 2005. Ho vam constatar en les xifres de turistes.

El món s'estava transformant a conseqüència de la globalització i de la crisi i Andorra també s'havia de reformar. El model d'èxit de la dècada del 1970 o de la del 1980 era indiscutible,

FERNANDO GALINDO

EL CAP DE GOVERN, TONI MARTÍ, amb el president de la UE, Jean-Claude Juncker.

LES REFORMES HAVIEN DE SER MOLT ÀMPLIES I MOLT RÀPIDES

basat exclusivament en el comerç i en el turisme, però mantenir-lo ens era impossible i inviable. L'Andorra endogàmica no tenia futur.

Però la situació econòmica era només un detonant en un debat que s'arrossegava des de mitjan dècada del 1990. Ja es parlava d'obertura econòmica, plans de reactivació del comerç, fer zones només de viants al centre i els dubtes que no es resolien mai, com havia de ser l'ençaix a Europa i la reforma fiscal, amb la introducció de les impositcions directes de l'IRPF i de l'impost de societats. El paquet de reformes estava pendent i el boom econòmic el va ajornar. Pels volts del 2007 i 2008 hi va haver els primers intents, però tot s'accelera a partir del 2009, quan entra

en escena l'impuls mundial per la transparència financera.

A final de la dècada passada ens trobàvem també en una situació de dèficit públic descontrolat, amb números vermells anuals del 5% o el 6% del PIB. És cert que es va seguir la tendència mundial de reformes, però ja feia temps que teníem clar que aquest era l'únic camí. El 2011 havíem de demostrar que l'Estat tenia la ferma voluntat de canviar. Les reformes havien de ser molt àmplies. L'obsessió era com posar en marxa tots els elements necessaris per poder competir des d'Andorra cap al món. Era una resposta global a una sèrie de dèficits històrics molt importants que s'havien de corregir de manera molt ràpida.

S'aplica una agenda reformista tenint en compte que tot està relacionat. Un dels exemples de com els canvis són un puzzle que acaba tocant totes les àrees és el marc fiscal. Calia que fos homologable per donar confiança als inversors estrangers, per unes finances estatals sòlides, solucionar el problema

'WIN-WIN' AMB L'INVERSOR ESTRANGER

El més important és que en el nou model a l'inversor o al nou resident no tan sols li oferim avantatges econòmics. També, i potser més important, obrim la porta perquè visqui en un país amb uns excel·lents nivells de qualitat de vida, entorn natural, seguretat, educació, sanitat, medi ambient, tecnologia... És un paquet, és un win-win on tots sortim guanyant.

d'endeutament creixent, com a eina per estructurar un model econòmic que pugui garantir el desenvolupament, poder signar els tractats de transparència financera amb l'OCDE per a l'intercanvi automàtic i que obrís la porta a signar convenis de no doble imposició amb els estats veïns, sense els quals no érem competitius. Se'ns aplicaven uns gravàmens del 24% a

Espanya i del 33% a França. Era una taxa que feia impossible que les empreses andorranes poguessin treballar a fora.

Actualment, gràcies a un marc fiscal homologat, tenim signats convenis de no doble imposició amb els països amb els quals hi ha més relació comercial. Permet que qualsevol societat o empresa establerta al país actuï a l'exterior sense taxes afegides i que pagui l'impost de societats a Andorra. Ara els convenis s'estan expandint cap a la resta d'estats de la Unió Europea i de fora de la UE.

Confiança, tradició i reputació

Banc de l'Any d'Andorra 2016
Reconeixement atorgat per The Banker

Atracció d'inversors però sense massificar

Hem de triar la gent que s'instal·la al país, però no des d'un punt de vista de raça, religió o nacionalitat, sinó que volem empresaris fiables i amb bona reputació. No es necessita una inversió estrangera massiva, sinó que volem qualitat. Una economia de mida petita com la nostra fins i tot amb una arribada moderada d'inversors forans augmenta el nostre PIB de forma substancial. Les necessitats són molt menors que les dels grans estats. No busquem que s'instal·li Nestlé, sinó empreses familiars o petites, si pot ser amb renom. Sempre hem estat acollidors i ara som acollidors de les noves empreses que vulguin invertir, perquè la millora de la diversificació anirà en benefici de tota la ciutadania.

Per a l'obertura al capital exterior és fonamental crear un clima atractiu per a l'inversor. No s'ha de confondre inversors amb marques conegudes. El prototipus que ja s'està instal·lant és el d'una empresa familiar amb una inversió prudent i la voluntat de créixer progressivament. La majoria inicien el projecte amb estructures petites de dos o tres treballadors i esperen de mica en mica anar pujant fins a un volum major. També n'hi ha alguns que de cop creen vint llocs de treball quan traslladen aquí l'activitat. No necessitem multinacionals. Som 70.000 habitants i ni volem ni necessitem ser 100.000. El nostre concepte es basa en el fet que si en cinc anys del PIB

Carmen Thyssen

Col·leccionista d'obres d'art

M'agrada la cordialitat de la gent i la gran seguretat"

Vaig venir a Andorra a residir per diferents motius, però el que és cert és que tinc una relació històrica amb Andorra per raons familiars, atès que ja era el país de residència del meu germà i avui el de la meua família. El que més m'agrada és la cordialitat de la gent i la seguretat que ens dona als que residim aquí. Per altra banda, Andorra és un centre turístic d'hivern i d'estiu de primer ordre i jo vull contribuir perquè sigui un referent cultural. És un país amb una gran qualitat de vida perquè té un entorn natural únic. En tot cas, han de venir i veure per creure: quan vinguin, visitin el país... i també el Museu Carmen Thyssen.

nacional el 10% o el 15% és fruit de la inversió forana, seria tot un èxit.

El projecte està basat en la transparència i l'honestetat.

TALLER DE BICICLETES d'alt 'standing' de Commençal.

Treballem per atreure gent que creï riquesa i llocs de treball. Quan venen assessors, fiscalistes, col·laboradors o gent de confiança del potencial inversor sempre es passa el mateix missatge. Estem encantats que vingui a viure amb nosaltres i que inverteixi. I això ho pot fer mantenint la resi-

dència fiscal al seu país. Però sí realment vol traslladar la seva residència fiscal a Andorra és obligatori que hi visqui de forma efectiva 183 dies

l'any. No s'hi val venir només a l'estiu o a passar uns caps de setmana o qualsevol altra fórmula. Ha de ser real perquè rebutgem una política que pugui ser perniciosa per a d'altres països. No fem trampes.

L'objectiu no és tant atreure inversors en el camp turístic, perquè ja tenim una oferta

importantíssima per part dels empresaris nacionals, sinó que busquem en d'altres sectors que no tenim desenvolupats. Bàsicament en l'àmbit

**SI EN CINC ANYS
EL 10% DEL PIB
ÉS D'INVERSIÓ DE
FORA ÉS UN ÈXIT**

FERNANDO GALINDO

CONSTRUCCIÓ DE LA PISTA CENTRAL del nou complex de tennis, pàdel i escola Principàdel.

EL TURISME SANITARI ÉS UN EXEMPLE DEL QUE BUSQUEM

dels serveis. Hi ha una sèrie de sectors en creixement i emergents que poden ser interessants.

Les xifres actuals d'inversors i inversió són correctes i l'any passat es van comptabilitzar 97 milions, un 3,8% del PIB. Estem per sobre de la mitjana europea i acabem de començar. Evidentment, hi ha països que capten molt més que nosaltres, però tenim un volum significatiu. La dada que ens agrada és que des que s'ha obert l'economia al capital forà s'han aportat de forma extra 2.000 llocs de treball, el 5% del total d'assalariats.

Posarem un exemple de quines són les pautes del projecte. Un dels reptes històrics és trencar amb les abismals diferències entre les temporades altes d'hivern i d'estiu i les temporades baixes. És vital comptar amb oferta turística alternativa i complementària a les compres i l'esquí. La inversió estrangera ens pot donar aquests complements per als visitants que ajudin a desesta-

XAVIER PUJOL

TERRENY ON S'HA projectat el parc aquàtic.

EL PROJECTE DE PARC AQUÀTIC COBERT

Un exemple sobre el terreny de quin és el tipus d'inversió estrangera que s'està buscant és el projecte que prepara un empresari rus per crear un parc aquàtic tancat a Andorra la Vella. És una oferta totalment diferent al que tenim actualment i que es complementa amb la resta. Ideal per a un turisme familiar i de cap de setmana o d'estades curtes. És un exemple de com la inversió forana pot

anar cobrint àrees que els sectors tradicionals no fan. El parc aquàtic pot donar un atractiu per a temporades que no són d'altíssima ocupació. En ser cobert, fins i tot a l'hivern pot estar en funcionament. Passa una mica com a Caldea, on banyar-se mentre es veu per les finestres com neva és una experiència molt especial. Amb el parc aquàtic -no n'hi ha cap a la vora- tindrem un gran actiu.

cionalitzar. Un exemple clar és el turisme sanitari. Aquest tipus de turisme no té unes dates fixes, ja que es pot realitzar durant gairebé tot l'any, i la primavera i la tardor són èpoques ideals i coincideix amb temporada baixa.

Un estudi amb Monitor Group va establir quins eren els sectors que més havien crescut a les regions similars al nostre entorn i aquells que ja tenien un nivell prou significatiu. Va ser un exercici de *benchmarking* amb algunes regions properes i d'altres més llunyanes però de muntanya. Es va establir que hi havia tres sectors on es reunien les condicions i que coincidien amb fortaleces pròpies: sanitat, educació i noves tecnologies.

FERNANDO GALINDO

ELS GERMANS ESPARGARÓ, amb Viñales i Rins en un partit benèfic al Poliesportiu.

Residents de més de setanta països

Existeix una aposta decidida per l'atracció de nous residents perquè és una de les potes de l'obertura econòmica cap a fora. Ja existia la figura del resident passiu, però a partir del 2012 es va canviar la Llei d'immigració. Es creen tres tipologies diferents de residències passives i preveiem uns requisits. Anteriorment només calia fer un dipòsit i passem a fer invertir en actius andorranos. Fomentem que els residents sense activitat lucrativa que vulguin instal·lar-se tinguin una capacitat econòmica constatada superior. Busquem gent que pugui aportar valor qualitatiu a l'economia i a la societat. I apostem perquè una part d'aquesta aportació vagi cap al sector immobiliari, tenint en compte la situació de recessió que es vivia en el sector de la construcció i de la venda d'habitatges després de l'esclat de la bombolla immobiliària. Hi ha diferents requisits per ser resident passiu. La certificació conforme no tingui antece-

dents penals perquè som molt curosos respecte a l'honorabilitat de les persones que venen a viure. Una assegurança mèdica que garanteixi que té la cobertura sanitària. I el canvi més significatiu és passar d'un dipòsit de 30.000 euros a un de 50.000, al qual hi cal afegir una inversió de 350.000 euros més que es pot fer de diverses formes. Poden ser béns immobles, un certificat de dipòsit en entitats andorranes o comprant deute nacional. Quan calculem el saldo econòmic per al país que

han deixat les residències passives veiem que durant el 2016, comptant només un any, van ser cent milions d'euros en actius andorranos. Ha donat uns fruits molt positius. És un *win-win*. Fem venir gent que aporta valor qualitatiu i que ens permet facilitar la recuperació econòmica i li oferim un entorn excel·lent amb una

gran qualitat de vida, seguretat de màxim nivell, un entorn natural i uns serveis públics, com ara en educació i sanitat, que són envejables.

L'èxit és indiscutible, amb un creixement exponencial en els darrers anys. De juliol del 2015 al del 2016 van augmentar en 310 els nous titulars quan els anys anteriors oscil·laven entre 105 i 187. Però del juliol de

l'any passat a l'abril d'aquest any ja estem en 372 més i encara queda tot un trimestre. Segurament superaran els 400.

L'oferta d'Andorra és molt valorada arreu del món. La millor prova és que des del 2012 han vingut residents de més de setanta països diferents. A banda dels titulars principals també han arribat persones a càrrec perquè molts venen amb família. Per cada persona a càrrec s'ha de fer un dipòsit addicional de deu mil euros. Abans de la re-

LA PUBLICITAT POSITIVA DELS RESIDENTS FAMOSOS

L'arribada de gent amb renom com el ciclista Joaquim Purito Rodríguez o la baronessa Carmen Thyssen és un gran impuls. Per la seva transcendència i rellevància pública. Quan els personatges famosos i de prestigi decideixen instal·lar-se a Andorra i constantment transmeten el seu sentiment de satisfacció per estar integrats en la nostra comunitat ens donen una publicitat positiva. I els hem d'estar agraïts. Gairebé tots els residents passius estan contents.

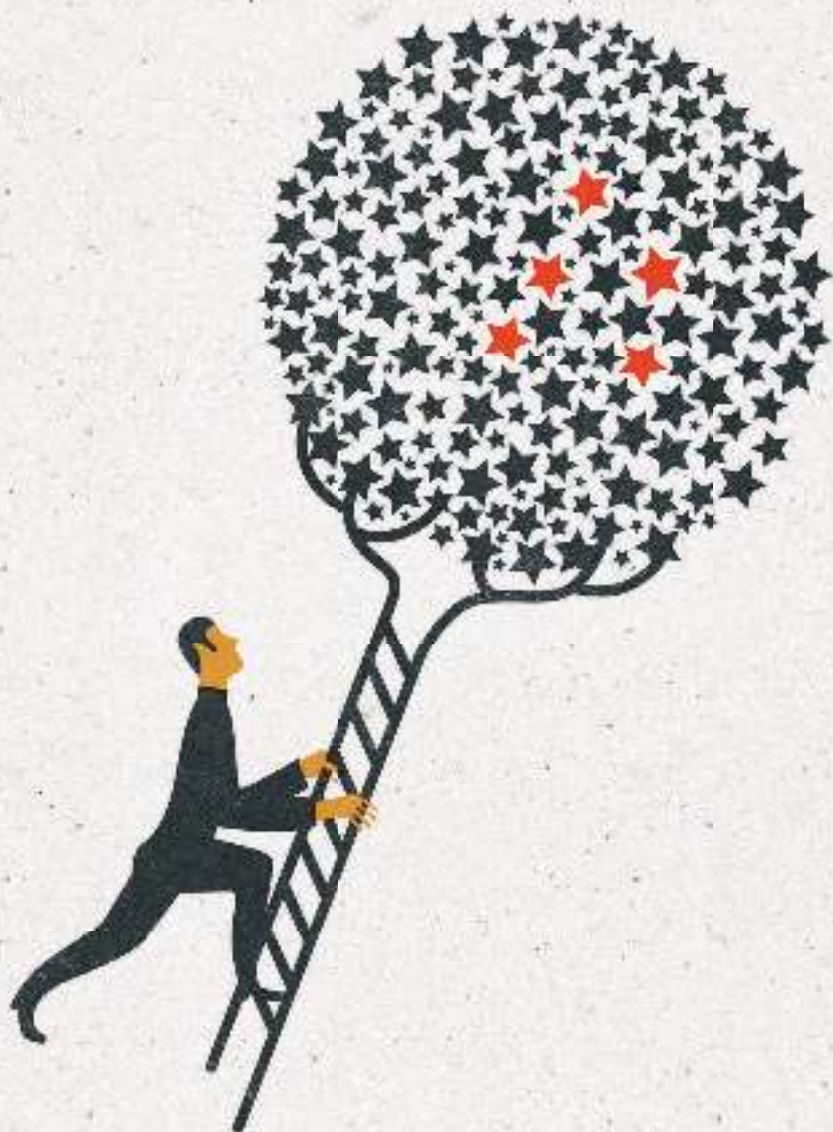
forma era de set mil euros. El nombre de persones a càrrec també s'ha incrementat de manera molt important.

La reforma de les residències va obrir el ventall a d'altres fórmules més enllà del resident passiu tradicional. Abans només hi havia una figura. Ara aquest resident tradicional se'l cataloga com a resident sense activitat lucrativa. Es creen dues tipologies més. La primera és el professional amb projecció internacional pensat per a la gent que volia residir i exercir una activitat econòmica per a l'exterior. La segona és per a aquelles persones que tenen una activitat reconeguda en l'àmbit científic, cultural o esportiu. Per atreure esportistes professionals i gent de renom en l'àmbit científic o cultural. Gent que dona prestigi a Andorra. Aquí estem parlant d'una xifra menor. En total tenim 45 titulars principals de professionals amb projecció internacional, amb 23 persones a càrrec. En el cas de persones amb interès científic, cultural o esportiu hi ha 58 titulars princi-

**HI HA MÉS DE 2.000
RESIDENTS PASSIUS
QUE VIUEN AL
PRINCIPAT**

Una aliança a llarg termini

ENS ASSOCIEM AMB TU PER CERCAR LES MILLORS SOLUCIONS

La creació de valor per als nostres clients i la preservació del seu patrimoni és el nostre objectiu, sempre dirigit cap a la recerca de la rendibilitat i l'excel·lència.

Gràcies a la confiança i suport dels nostres clients Andbank ha guanyat per tercer any consecutiu el premi al millor banc de Banca Privada d'Andorra per The Banker.

Cyril Despres

Pilot de raids

Recomano als amics que hi vinguin a viure”

Un conegut em va proposar venir a treballar aquí el 1999. Vaig deixar de treballar i em vaig dedicar a pilotar motos de forma professional. El que més m'agrada és la qualitat de vida, un lloc ideal per criar els fills, les instal·lacions esportives, les facilitats per entrenar. M'encanta poder esquiar, anar en bici i tot rodejat d'una gran tranquil·litat. Fa molts anys que recomano als meus amics que vinguin a viure aquí. La meua forma de viure és similar a la de molts amics meus, sé que els encantarà i uns quants ja han vingut. Es pot treballar com en una ciutat gran i al mateix temps tens molts altres avantatges d'estar en un entorn natural. Tot és a prop. No sé quants han vingut recomanats per mi (riu), però uns quants segur.

pals i 27 a càrrec. Aquesta és la suma des del 2012, quan es van crear aquestes figures. Amb el seu renom es converteixen en ambaixadors quan estan a fora.

Andorra no està fent res que no faci la resta. La major part de països han optat per fer programes per atreure residents d'alt valor afegit d'altres països. Un clar exemple és Espanya, amb la Visa or per a estrangers, que permet residir amb uns criteris similars als d'Andorra. Concretament demana una inversió de 500.000 euros a banda dels requisits extra. A Espanya el programa també ha estat un èxit.

Andorra va ser pionera en aquesta matèria i molts països van començar a fer modifica-

INAUGURACIÓ DEL MUSEU THYSSEN amb Carmen Cervera, la baronessa Thyssen.

cions legislatives en el mateix sentit. La fiscalitat atractiva i homologable amb la dels països de l'entorn és un element clau per atreure nous residents, però no el més important. El factor potser més determinant, i això no és gaire conegut, és l'altíssim nivell de seguretat ciutadana. És el que més valoren i el motiu principal que reconeix la majoria. En tractar-se de persones benes-

tants i/o famoses el més important és estar en un entorn de seguretat gairebé total, amb un índex de criminalitat baixíssim i on tenen una qualitat de vida que sovint els seus països d'origen no els poden facilitar. Tenim una infraestructura important que permet atreure més residents passius i hem posat personal específic per atendre'ls. Donem una bona resposta, però sempre hem vol-

gut deixar molt clar que cal una residència efectiva. Vam reduir el període obligatori de residència a noranta dies l'any, perquè sempre busquem un arrelament al país. No volem gent que en realitat no hi visqui. I és de noranta dies perquè molts d'aquests professionals tenen la seva activitat a fora i es passen bona part de l'any, com per exemple els esportistes, actuant laboralment en diferents països. Això no s'ha de confondre amb la residència fiscal, per a la qual cal viure al país de forma efectiva un mínim de 183 dies l'any.

A diferència d'altres estats no hi ha cap política de captació específica. Tot el que té de bo casa nostra és suficient publicitat per atreure nous residents. Vam crear un nou tipus d'autorització posteriorment destinada a la gent que treballa per compte propi. Està destinada als inversors estrangers que creen una societat o una participació superior al 10% i creen un comerç operatiu. En aquest cas, en existir la residència fiscal està vinculada als 183 dies. També existeix una autorització per als estudiants o gent que es dedica a la recerca que es fa extensiva als entrenaments esportius.

Àlex Rins

Pilot de MotoGP

M'agrada viure a la muntanya. Surto de casa i ja soc a la natura”

Abans de prendre la decisió de venir a viure ja vaig estar uns anys que cada final de temporada venia a Andorra per entrenar. Feia gairebé tota la pretemporada aquí perquè m'agrada poder fer en-

trenaments en alçada i hi trobo moltes de les instal·lacions que necessito per fer la meua preparació. Al final, com que ja em passava 5 mesos aquí vam decidir venir a viure-hi. Personalment, m'agrada molt viure a la muntanya. Surto de casa i ja soc a la natura; puc fer esquí de muntanya a l'hivern, bici, motocròs, trial... Per la meua professió em va molt bé tenir aquesta facilitat. La meua experiència està sent molt bona i estic molt content aquí, perquè trobo tot el que necessito per entrenar-me per competir al Mundial de MotoGP el millor preparat possible.

**PRÉSTEC
COMERÇ**

MORABANC
#tensunbanc

El teu comerç necessita un impuls?

Nou Préstec Comerç a 5 anys.¹
Interès a partir d'euríbor +4%.²

Reformes, mobiliari, material informàtic... Si vols donar una empenta al teu negoci, ara pots comptar amb el Préstec Comerç¹ de MoraBanc. Un préstec a 5 anys amb un interès a partir d'euríbor +4%.²

Consulta el teu gestor personal o truca al 884 884.

¹ Tota operació de finançament està subjecta a estudi per part de MoraBanc.

² Consulta condicions al teu gestor personal.

www.morabanc.ad

Transparència financera i col·laboració internacional

Entenem que l'opacitat no té lloc al món al qual volem pertànyer.

Basar l'esdevenidor econòmic en l'opacitat és un error, posar-te a la boca del llop i anar cap al teu final. Avui en dia el món no accepta que no hi hagi cooperació i col·laboració. Cal compartir informació fiscal i permetre que altres països i organismes internacionals constatin que no erosiones deslleialment la seva economia. No es pot funcionar de forma diferent. Tant perquè volem ser transparents com perquè l'opacitat comporta sancions. T'exclouen del món financer. Per tant, hi ha qui arriba al model de transparència des del convenciment, com nosaltres, i hi ha qui ho fa a contracor pensant que es vivia millor des de l'opacitat. Però per a tothom hi ha només una conclusió: el que no es faci des de la transparència és impossible.

Hem posat les bases perquè Andorra desenvolupi l'activitat i tot el potencial des de la col·laboració i la lleialtat amb la comunitat internacional. Això no vol dir renunciar a cap sector econòmic, al contrari, avui en dia el sector més regulat del món és el financer. Estem farts de sentir que Londres és un paradís fiscal i que els EUA en tenen un a Delaware. Molt bé. Però ni som la Gran Bretanya ni els Estats Units. Les regles internacionals són les que són i anar contra corrent no té sentit. I transparència vol dir col·laboració des del vessant fiscal i lluita contra el blanqueig.

En sis anys hem recuperat l'endarreriment que hi havia. Ens hem posat al dia i és veritat que hem anat massa de pressa en comparació amb d'altres països. Però no és

LA REFORMA HA PORTAT a aplicar els estàndards internacionals en transparència.

cert que s'ha volgut ser més exigent amb Andorra. A mesura que internacionalment s'ha demanat a tot el planeta més compromisos, la resta de països havien de reformar molt menys que nosaltres perquè tenien bona part dels deures fets. La transparència, per posar un símil en termes educatius, és com una avaluació contínua. L'esforç que hem fet fa que ara estiguem en una situació similar a gairebé tothom. El nostre ritme per anar avançant cap a les noves exigències internacionals ja és similar al de la resta de països.

Des que vam començar el 2012 el món ha canviat molt ràpid. Fa sis anys la transparència es basava a demanar

que s'instaurés l'intercanvi d'informació fiscal quan un país feia una demanda. En fa quatre es va passar a l'intercanvi automàtic. Tot això ho

HEM ARRIBAT A LA TRANSPARÈNCIA A PARTIR DEL CONVENCIMENT

hem aconseguit, però hem de continuar seguint el ritme. Avui s'està parlant a l'OCDE de BEPS (*Base Erosion and Profit Shifting* o erosió de la base imposable i trasllat de beneficis). Fa referència a les estratègies de planificació fis-

cal utilitzades per les multinacionals per aprofitar les discrepàncies i inconsistències fiscals nacionals per portar els beneficis a països de baixa o nul·la tributació. Un exemple és el cas de Luxemburg, on una sèrie de multinacionals declaraven l'impost de societats en l'àmbit europeu en aquest microestat. O Irlanda. Afortunadament en aquest tema no tenim problemes perquè com que no havíem fet l'obertura i no teníem un marc homologat no en va venir cap. Igualment haurem de signar els protocols per evitar-ho en el futur. Quin serà el focus d'aquí a quatre anys? Ni idea. Però sigui quin sigui anirem evolucionant cap a on marqui la dinàmica mundial.

Col·laborem amb BlackRock® perquè volem el millor per a tu.

Més informació a
www.vallbanc.ad

Informació important

Els models de carteres de BlackRock que Vall Banc Fons, SAU utilitza per crear les seves carteres es basen en determinades assumpcions, i BlackRock no ha tingut en compte la idoneïtat del contingut dels seus models de carteres respecte a les necessitats, els objectius i les toleràncies de riscos individuals de tots els inversors. Per tant, els models de carteres de BlackRock tenen només finalitats informatives i no constitueixen cap assessorament sobre inversions ni cap oferta de venda o sol·licitud d'oferta de compra dels valors descrits en els models de carteres esmentats. Els models de carteres de BlackRock consten en la seva totalitat de productes de BlackRock i no s'han preparat tenint en compte tots els valors i tots els productes que poden estar a l'abast en els mercats de manera general. El contingut d'aquest document no constitueix cap recerca independent sobre inversions, no s'ha preparat basant-se en això i, per tant, BlackRock no està subjecte a cap prohibició de comercialització més enllà de la referent a la divulgació de les dades de recerca proporcionades a Vall Banc Fons, SAU i, en aquest sentit, es considera una comunicació de màrqueting adreçada a Vall Banc Fons, SAU. BlackRock® és una marca comercial registrada de BlackRock, Inc. i les seves filials ("BlackRock") i s'utilitza amb llicència. A més, BlackRock no està afiliat a Vall Banc Fons, SAU ni a les seves filials. BlackRock no fa cap declaració ni ofereix cap garantia sobre la conveniència d'invertir en cap producte o servei ofert per Vall Banc Fons, SAU o alguna de les seves filials. BlackRock no té cap obligació ni responsabilitat respecte a les transaccions, el màrqueting, la comercialització o la venda de cap producte o servei ofert per Vall Banc Fons, SAU o alguna de les seves filials, i BlackRock no té cap obligació envers cap client de Vall Banc Fons, SAU i les seves filials.

UNA NOVA REFORMA introdueix el delictes fiscal i endureix l'antiblanqueig.

INTRODUCCIÓ DEL DELICTE FISCAL

L'últim gran canvi que estem introduint en l'àmbit de la transparència és el delictes fiscal, una figura que fins ara no existia. Paral·lelament s'ha implementat una nova llei antiblanqueig més dura que l'actual, que data de l'any 2000. Cometrà delictes fiscal qui defraudi més de 50.000 euros a l'administració tributària. La legislació penal, però, diferencia

entre dos tipus: el bàsic i l'agreujat. El segon s'imputarà quan el frau superi els 150.000 euros i se'l vincularà a un presumpte blanqueig. La gradació de penes del tipus ordinari oscil·larà entre els tres mesos i els tres anys i una multa que pot arribar a ser de quatre vegades la quantitat defraudada. En l'agreujat, la presó serà d'entre 1 i 5 anys i la san-

ció econòmica podrà ser igualment del quàdruple de la quantitat defraudada. Amb el marc fiscal és normal tancar el cercle amb aquest nou delictes perquè hem de garantir que tothom compleixi, i ens hem de dotar de les eines que ens permetin perseguir el frau i qui causi un perjudici a les finances públiques. S'ha triat la fórmula dels dos tipus, com ara

països com Luxemburg o Àustria perquè no tenim grans contribuents. Té sentit adaptar aquest delictes a la realitat de la nostra economia". També s'amplien els delictes susceptibles de ser blanqueig. El contraban (que ja és delictes) s'amplia en el sentit que ja no tan sols afectarà el tabac, sinó el tràfic il·lícit d'altres mercaderies diferents.

Un element clau ha posat molt estrès en la lluita contra l'opacitat. El món ha arribat a la conclusió que l'única forma per atacar el terrorisme és tallar els canals de finançament. Qualsevol mesura per a la transparència està justificada perquè hi ha un bé major: aturar aquesta bogeria.

En els fòrums internacionals ens feliciten per com hem avançat i a la velocitat que s'ha implementat. Les felicitat-

ENS ELS FÒRUMS INTRENAZIONALS ENS FELICITEN PER CAMÍ AVANÇAT

cions no signifiquen que ens perdonin res. No hi ha espai per a la relaxació, però treballem sabent que tenim el reconeixement exterior. I aquest

reconeixement encara anirà a més molt aviat a causa que els controls són cada cert anys i a finals del 2018 s'hauran passat totes les avaluacions. L'any vinent ja s'hauran incorporat tots els canvis que hem fet. I, per exemple, haurem inclòs el delictes fiscal en el nostre ordenament, un dels pocs punts que faltaven. Llavors segurament serem *largely compliant* (a bastament complidors).

I estarem a primera divisió pel que fa a transparència. Avui en dia tot el que no es pot explicar no es pot fer i no saltres teníem clar que la banca andorrana era a qui més li afectaven els canvis. Sempre hem tingut molt clar que la banca és molt més que el secret bancari. Si no haguéssim fet totes les reformes la vella Andorra no podria convertir-se en la nova Andorra.

COMPANYIA INTERNACIONAL DEL BRILLANT

*Únic despatx d'Andorra especialitzat exclusivament
en venda de diamants i or d'inversió*

MANEL CASTILLO

Gemmòleg especialista en diamants. **Membre HRD** (consell sup del diamant) Ambers.

Col·legiat núm. 3136 Jorg

Tel.: 00 376 866 157 / 339 382 · email: macscib@gmail.com · Av. Doctor Mitjavila, 17 baixos. **Andorra la Vella**

XAVIER PUJOL

BANDERES EUROPEES i l'andorrana en una competició d'esquí.

Un nou acord per 'encaixar' a Europa

La nostra relació amb la Unió Europea es regeix per un acord duaner que data del 1991. Des de fa més d'una dècada, però, existeix una voluntat interna de buscar l'encaix com a microestat dins del continent. No és fàcil per a cap de les dues bandes perquè la UE és un monstre amb unes regles del joc pensades per als grans estats que la formen majoritàriament. Geogràficament i culturalment és el nostre espai, però és evident que no podem integrar-nos-hi plenament. No tindria sentit i possiblement per cap de les dues bandes.

Aquest encaix va començar a prendre forma quan la UE, que té moltes altres prioritats, va decidir donar un mandat de negociació perquè la Comissió Europea arribi a un acord d'associació amb Andorra, Mònaco i San Marino. Durant molts anys havíem trucat a les portes de Brussel·les per demanar que s'aclarís la situació dels microestats. Per primer cop la UE ha estat d'acord que cal resoldre-ho.

Tant per a les empreses i societats andorranes com per als inversors estrangers estem parlant de l'accés a un mercat de 500 milions de persones. Avui en dia encara hi ha certes restriccions a l'hora de vendre al mercat interior europeu un producte elaborat des d'Andorra perquè les regles del joc no estan clares. L'acord d'associació obrirà la possibilitat de compe-

que no es poden posar portes al camp.

Per estar davant d'un mercat de 500 milions d'habitants haurem de ser excel·lents, aprofitar els avantatges de ser un petit país, ser ràpids en els canvis legislatius, competitius fiscalment, àgils en la burocràcia, crear productes i serveis d'alt valor afegit, tenir segells de qualitat... L'acord d'associació no posa en perill els tipus impositius del sistema fiscal. Si algun dia el món es posa d'acord a estrènyer la forquilla dels percentatges impositius acceptables, com ha passat en el tema de la transparència, tot hom estarà afectat. En cas que algun dia, i ara no ho sembla, arribés un acord d'aquest tipus en l'àmbit europeu o mundial, llavors, amb o sense acord d'associació, poc marge tindríem. Aquest és un escenari que avui en dia no es preveu i on s'hauria de posar d'acord gairebé tot el planeta. En aquests moments és impensable.

L'acord en l'àmbit financer ens

**AMB L'ACORD
ACCEDIREM A UN
MERCAT DE 500
MILIONS D'USUARIS**

tir en un mercat immens i aquesta és la nostra vocació: competir. No volem blindar-nos i aïllar-nos per dir que som els millors sense haver de competir amb la resta en igualtat de condicions. Tancar-nos dins dels nostres 468 quilòmetres quadrats comportaria empobrirment a mitjà termini perquè l'economia està tan globalitzada

**EL VELL MODEL
ES BASAVA EN
UN MÓN QUE JA
NO EXISTEIX**

L'Andorra de la segona meitat del segle XX i principi del XXI va anar prosperant amb un model en què el món no es preocupava si algú venia aquí i comprava tres apartaments. Tampoc es preocupava si els adquiria en un altre país. No importava. Tot ha canviat i ara ho controla. De tot es vol saber d'on venen els diners que s'inverteixen, com els han guanyat, com els han transferit, qui els rep...

**TOTS ELS
ESTUDIS JA
APUNTAVEN QUIN
ERA EL CAMÍ
DEL FUTUR**

Tots els estudis que durant dues dècades s'han fet per recomanar com havia de ser la nostra evolució, i se n'han fet molts i de prestigi com McKinsey, Emerson, Camdessus, Atali..., sempre coincidien en la mateixa recepta: obertura, homogeneïtzació i aproximació a Europa. Feia part d'un paquet. La reforma que ha de portar a la nova Andorra no estarà completa fins que no tinguem l'acord d'associació.

pot obrir noves possibilitats que no tenim, com ara la cobertura del Banc Central Europeu per tenir opcions de liquiditat si es produeix un problema amb una entitat, l'homologació internacional d'allò que es faci a la plaça financera o que els bancs andorrans puguin exportar productes financers fets des del país sense necessitat de canviar la seu central a un Estat comunitari.

Hi ha algunes especificitats pròpies, com per exemple el tabac, que hem d'intentar mantenir, i en d'altres casos aconseguir períodes transitoris molt llargs per donar temps que els sectors econòmics es resituïn. La més evident és la lliure circulació de persones. En un país de 70.000 habitants si obres les portes al fet que s'instal·lin lliurement els ciutadans comunitaris

MANTINDREM ESPECIFICITATS QUE SÓN VITALS PER A NOSALTRES

ris es corre el perill de quedar col·lapsat immediatament. Impossibile d'assumir. Brussel·les sempre s'ha mostrat disposada a entendre les particularitats dels microestats, especialment en temes com aquest, que són de sentit comú.

Si controlem aquests potencials problemes i preservem aspectes propis d'Andorra, tot el que ens aportarà aquesta nova relació amb la UE ens dona moltes més possibilitats. Farà Andorra encara molt més atractiva a la inversió forana.

Els que pensen que en comptes d'aquest acord ens hem de quedar com estem no estan pensant en l'Andorra del 2017, en la nova Andorra, estan pensant a tornar al 2000. Però a menys que trobin una màquina del temps, la vella Andorra de fa disset anys no existeix. El món ha canviat tant que l'entorn és un altre. En aquest nou món pensar que ens en podem sortir amb les mateixes regles que utilitzàvem l'any 2000 és inversemblant.

Per constatar les opcions que ens donarà l'acord d'associació

ELS CAPS DE GOVERN d'Andorra, Mònaco i San Marino en una trobada sobre l'acord.

Xavi Florencio

Ciclista professional

Hi ha tantes coses bones a dir del país que segur que me'n deixo"

Vinc del món del ciclisme professional i la meua família es de Mont-roig del Camp, a uns 200 quilòmetres d'Andorra. Pels volts del 2002 vaig venir per primera vegada a fer entrenaments en alçada, en concret al Pas de la Casa, i a partir de llavors em vaig enamorar del clima, dels ports de muntanya, de la naturalesa, la tranquil·litat que es respira, la seguretat, i un llarg etcètera que tenim, fins que el 2012 vam decidir venir a residir a Andorra, de manera oficial, amb la dona, ja que passàvem més temps aquí que a Mont-roig.

A partir d'aquí vam comen-

çar a crear el nostre nucli familiar aquí. Hi ha moltes coses bones, no sé per on començar i segur que me'n deixaré moltes, però la primera és que és una petita ciutat en un país, no hi falta de res! En menys de quinze minuts ets on vols! L'hospital, centres mèdics, col·legis multilingües, centres esportius, estacions d'esquí, botigues, centres comercials, esdeveniments esportius d'alt nivell tot l'any, restaurants i la muntanya, que tenim a un pas, i si vols desfogar-te o desconnectar amb només uns minuts de trajec-te ja et sents lliure!

Una altra cosa que cal destacar és la seguretat que tenim. Per a mi és envejable a qualsevol ciutat del món.

Veure un agent de circulació o patrulles circulant fa que et sentis molt més segur i protegit.

Una cosa en la qual em fixo molt quan viatjo és la neteja que hi ha als llocs, i puc manifestar que Andorra és un dels països més nets que he vist!

podem visualitzar Liechtenstein. És un microestat com nosaltres que forma part de l'Espai Econòmic Europeu, que ve a ser com un acord d'associació. Ha implementat tot el cabal i les regulacions comunitàries. I ho ha fet amb bona nota. Ha pogut diversificar la seva oferta i quan mires vint anys després que entrés a l'Espai Econòmic Europeu veus que és molt millor destí d'inversió estrangera pel fet de tenir accés al mercat interior. Les noves regles et donaran l'opció de crear sectors econòmics més enllà del turisme, tenir petites indústries o un sector serveis potent que pugui desenvolupar-se cap a 500 milions de possibles clients. Aquesta evolució és l'únic que pot garantir un futur de creixement. Cap de les reformes que s'han fet no tindria sentit ple si no tenim l'ambició d'una major integració al continent.

És impossible predir quan es tancarà l'acord perquè la negociació està en marxa. És possible que s'acabi en un parell d'anys perquè la quantitat de temes a negociar és immensa. La UE té, a més, molts fronts oberts, com el Brexit, que marquen l'agenda a curt termini.

Un model fiscal basat a taxar amb el 10%

El món entén com a homologació d'un sistema fiscal que inclogui una sèrie d'impostos directes i indirectes exigibles. El tipus impositiu és diferent segons cada país, amb forquilles molt variades. Per exemple, en l'impost al benefici, el de societats, hi ha estats amb un 10% o països amb el 35% o d'altres. Hi ha sobirania per decidir el tipus impositiu segons les necessitats, sempre que siguin figures homologables.

El nostre model fiscal s'ha basat en un *leitmotiv*: el 10%. Hem apostat pel 10% tant per a l'impost de societats com per a l'IRPF, les dues grans figures que hem implementat en els últims anys i que ens han permès homologar internacionalment el marc fiscal. El 10% s'ha elegit perquè estem convençuts que si gestionem bé la recaptació ens ha de permetre

cobrir el pressupost de l'Estat al mateix temps que no gravem en excés els ciutadans. El secret del nostre percentatge baix és que en ser un petit país tenim despeses fins i tot comparativament menors que un gran Estat. Tenim una estructura de despesa baixa. No tenim exèrcit, per exemple, entre moltes altres coses que ens diferencien d'un Estat gran.

SEGURETAT JURÍDICA

El model fiscal dona seguretat jurídica. És normal que en els primers anys de l'entrada en vigor d'un marc fiscal existeixin ajustos que s'han d'anar fent perquè tot és nou i per moltes simulacions que facis la realitat sempre et sorprèn. L'important és no canviar aspectes fonamentals del sistema. Per exemple, des del primer moment es va dir que no s'introduiria l'impost de successions. Si no ho compleixes sí que

OFICINA DE TRIBUTS atenent obligats tributaris d'IRPF.

pots generar inseguretat jurídica i perds credibilitat. Ara bé, si per exemple modifiques les exempcions en l'impost de societats segons com constates que evolucionen o per canvis a la conjuntura econòmica, això no afecta la seguretat jurídica. Anem a l'exemple. Es pot crear un nou incentiu fiscal, o treure'l, segons quina sigui la teva línia.

EN ELS IMPOSTOS A PRODUCTES I SERVEIS LA TAXA ÉS D'UN 4,5%

Si es pretén extremar la política mediambiental pots crear exempcions a l'energia renovable o flotes de vehicles elèctrics... Passa a tots els països. El nostre model d'impostos indirectes té dos vessants. Un per als impostos especials, com al tabac o els carburants, que va oscil·lant segons la conjuntura, i l'impost general indirecte (IGI) a mercaderies i serveis amb una taxació del 4,5%. És un model que dona seguretat perquè l'entén tothom, és comparable al d'altres països. El mantindrem sempre en nivells de pressió baixos, però la clau és assegurar-nos que tothom compleixi.

Vam optar per venir a residir a Andorra perquè reunia tots els requisits que ens demanàvem per mudar-nos. La triple cultura, andorrana però també francesa i espanyola. Geogràficament està molt ben situada entre Barcelona i Tolosa amb els seus aeroports a prop. També té un clima molt bo amb estacions molt marcades, cosa que enyoràvem a Tahití. Ens agradava el fet que per fi podíem estar a prop de les nostres famílies respectives i de molts amics (podem visitarlos sense agafar un avió, co-

sa impensable abans per a nosaltres). A més, és un país on moltes coses queden per fer en un món que evoluciona cada vegada més ràpid.

És un país segur, amb una immigració controlada. La seva geografia el fa un lloc molt bonic on es poden practicar esports d'hivern. Té un entorn mèdic bastant complet i de qualitat (la nostra experiència de les urgències de l'hospital han estat molt bones). La gent és molt acollidora i com que hi ha moltes nacionalitats això fa que

Miguel Lao

Inversor del complex esportiu Principadel

“La prova que estem encantats és que els meus sogres ja estan vivint aquí també”

sigui per als nostres fills molt enriquidor perquè poden ser trilingües sense esforç. Encara que ens queixem del trànsit, aquest no té res a veure amb una gran ciutat i això ens permet una mobilitat gran i perdre poc de temps quan ens desplaçem amb cotxe.

La prova més evident del fet que estem encantats amb Andorra és que els meus sogres s'instal·len aquí aquest any havent estat amb nosaltres només un Nadal! Això, per tot el que he dit més amunt.

ANDORRA TELECOM

LLANÇA AMB ÈXIT LA TEVA **START-UP**

Informa-te'n al 76 00 76

NIU és la **primera incubadora i acceleradora d'empreses** d'Andorra Telecom que pretén potenciar l'emprenedoria en l'àmbit de la tecnologia.

NIU genera un ecosistema col·laboratiu per al desenvolupament de noves empreses amb el **suport d'Andorra Telecom i de mentors i col·laboradors** per **assegurar l'èxit del projecte**.

Un 'big data' per millorar i innovar en molts sectors

La nova Andorra té el desig i la intenció de ser un *smart country* perquè pensem que la innovació és una peça clau per ser competitius. La tasca més important que s'està fent és la creació d'un *big data* que recaptarà informació per després donar aplicacions pràctiques. En aquest megaprojecte estem associats amb el MIT (Massachusetts Institute of Technologies), un dels centres de recerca i innovació més famosos i més importants del món.

El projecte de *big data* es basa en la col·locació de sensors de molts tipus que ens donen dades en els camps que considerem útils. Es tracta d'informació *anonimitzada* perquè no se'n pugui seguir la traçabilitat. I utilitzar-la per aconseguir-ne d'altra. Per exemple, els sensors que estem instal·lant ens donen informació de mobilitat. Dels vehicles, dels transeünts que van amb un mòbil, de les antenes de telefonia, d'utilització energètica... Aquesta informació ens ha de permetre, per exemple,

mesurar quin impacte tenen els esdeveniments especials que es fan a Andorra. Quan ho mesures pots calcular quin retorn real té o intentar simular què passaria si es canviés de dates, o si el deixes de fer o en fas un altre.

La utilitat és múltiple i és aplicable a temes d'urbanisme o d'eficiència energètica. El *big data* ens diu quan, com, qui i on. Es treballa amb sensors in-

EN INNOVACIÓ ANEM DE LA MÀ AMB EL MIT DE MASSACHUSETTS

tel·ligents en edificis públics i escoles que expliquin com es fa la despesa energètica. Aquestes dades et poden permetre, per exemple, millorar el sistema d'enllumenat segons l'eficiència respecte a les necessitats d'aquest recurs que ens mostren les dades. És una peça petita que una a una no són molt

EQUIP DEL MIT amb un prototip de vehicle autònom.

transcendents, però quan hi ha un ventall prou elevat de sensors el creixement de l'ús intel·ligent dels recursos creix exponencialment.

El *big data* ens serveix tant d'ús intern com per a aquelles empreses que vulguin provar aquests tipus de dispositius. Hi ha una prova que s'està fent amb un vehicle autònom sense conductor perquè les dades que proporciona puguin ser utilitzades per alguna empresa que vulgui engegar una iniciativa d'aquestes característiques. FEDA (la companyia pública energètica) està treballant amb comptadors intel·ligents que et diran com fas la despesa i que t'ajudin a estalviar. El *big data* també ha de tenir efectes pràctics amb aplicacions per a diferents sectors econòmics. Volem aplica-

cions que afavoreixin el turisme i el comerç. El comerç en línia, les interaccions amb els mòbils, l'opció de veure els establiments en 3D... I en ser un país reduït les innovacions es poden fer per a tots on tant s'han d'implementar en els petits comerços com en els grans magatzems. El turista quan passi per la frontera ja ha de poder haver accedit a tota la informació a través del mòbil sobre les places d'aparcament, les dades de mobilitat, les ofertes comercials, la restauració, les activitats que es poden fer... tot això és l'aplicació pràctica d'aquest projecte.

Estem fent proves també sobre l'internet de les coses. Tot hom coneix el 3G o el 4G però hi ha una xarxa més desconeguda anomenada IOT (*internet of*

Rubèn Xaus

Pilot de motociclisme

Només puc dir que em vaig enamorar d'Andorra el primer dia i m'hi he quedat"

Vaig marxar a Itàlia quan vaig passar a ser pilot professional i em sentia més valorat, així que vaig decidir que no tornaria a Espanya. Uns amics em van convidar a venir a Andorra per entrenar en altura. Només puc dir que em vaig enamorar d'Andorra el primer dia i vaig decidir que m'hi havia d'instal·lar. Em sento molt estimat per la gent.

El que més m'agrada és que tot és molt fàcil. Treballar en projectes en la part empresarial o entrenar si ets esportista. Tot està molt a prop, hi ha moltíssima seguretat, està molt net, la natura, la tranquil·litat, la gent és acollidora, no hi ha cap problema parlis l'idioma que parlis i vull destacar també que hi ha moltes oportunitats de ne-

goci. Per culpa meva (riu) hi ha més d'una vintena de pilots de moto que viuen aquí. Tots es troben el mateix que jo i veuen que se'ls fa tot molt fàcil. Algunes coses s'estaran fent bé quan en tres anys hi ha hagut una arribada massiva de professionals del meu esport. I s'assimilen i s'integren.

Francisco López Gil

Dermatòleg
i empresari

“Hi ha una gran multiculturalitat i gent de més de 100 països”

Vaig traslladar-me per una il·lusió i motivació personal, gestionar la nostra pròpia clínica. La seguretat, la tranquil·litat, la idiosincràsia i la multiculturalitat, ja que conviuen més de 100 nacionalitats diferents. Convenceria la gent perquè vingui explicant la meua experiència personal, que ha estat més que satisfactòria i enriquidora.

things). Permet als sensors enviar informació sobre un determinat punt i que les seves bateries durin cinc o deu anys. Un exemple, els pàrquings. L'opció de *sensoritzar* les zones blaves dels carrers perquè els conductors hi puguin anar directament i no anar buscant la plaça fent voltes. Un sensor d'IOT et permet posar un aparell enterrat sota la plaça de pàrquing que detecta si està lliure. Aquest aparell té quitrà per sobre perquè no li passi res. Hi ha l'opció de tenir-lo fins a deu anys sense canviar-li la bateria. Una aplicació en el mòbil ha de permetre als conductors anar directament a les places de zona blava lliures sense haver de donar voltes amb l'estalvi energètic corresponent. El sensor perquè duri tant envia molt poca informació. Només si hi ha o no un cotxe a sobre. La dada surt d'una antena que fa que els dispositius gastin molt poc. És una xarxa lenta però que permet estar deu anys sense haver d'aixecar el quitrà que hi ha al carrer.

Hi ha diferents sistemes de l'internet de les coses. Nosaltres estem treballant amb un, però si una empresa en necessita algun altre Andorra Telecom ho faria. És aquesta idea

FERNANDO GALINDO

IMATGE QUE RECREA quin serà l'aspecte de l'edifici The Cloud a l'avinguda Meritxell.

L'EDIFICI THE CLOUD, BUC INSÍGNIA

En l'entorn tecnològic que estem creant per acollir empreses i desenvolupar un *smart country* volem que l'edifici The Cloud jugui un rol molt important. Serà un edifici intel·ligent, però fins al punt que es converteixi en un aparador del que es pot fer en un edifici en l'àmbit tecnològic. Hi ha previst que s'hi puguin instal·lar empreses i si són tecnològiques, millor. Estaran al mateix edifici

que Andorra Telecom. Volem que tingui un impacte de petjada a tot el voltant d'on estarà situat l'edifici que és el pur centre d'Andorra la Vella, a l'avinguda Meritxell, 112. Serà un edifici molt singular, tecnològicament molt avançat. Hi haurà una gestió intel·ligent en lluminositat i energia. Per exemple, s'està treballant en la possibilitat que l'edifici faci un acompanyament de les

persones a través dels dispositius mòbils. El mòbil amb el teu perfil et pot donar accés a certes zones i a d'altres, no. Que l'edifici t'identifiqui, per exemple, si vas a l'ascensor o que les activitats que hi hagis a dins siguin traslladades als usuaris. Estem en un procés de recerca per implementar tots els avenços tecnològics que estiguin disponibles un cop el comencem a construir.

de fer-ho tot fàcil per a l'inversor forà i per a les *start-up* o tecnològiques que s'hi vulguin instal·lar. Per al 5G, quan arribi, i s'espera que com a mínim serà el 2019, el tindrem. Perquè per les nostres característiques de país el 5G no ens aporta gaire, però en la mateixa línia de facilitar les coses el tindran.

La fibra òptica que tenim a tot el país és a 300 megabits per segon, un nivell envejable per a qualsevol país, però està preparada per saltar a 500 o a mil quan sigui necessari. Una connectivitat d'aquest nivell és important si es volen fer proves en innovació o noves tecnolo-

gies. Et pots plantejar un escenari amb tota la població perquè tot el territori està ben connectat i això no passa en països més grans.

Andorra, per les seves característiques, la nostra petitesa, és ideal per provar una idea. Es tracta d'un mercat real, però acotat, amb un volum de turistes molt important. És un element que pot ser molt interessant per a algunes empreses que vulguin provar el seu producte. Per exemple, si una empresa té un projecte vinculat al món del comerç a Andorra es pot provar en un entorn comercialment fort però amb la como-

ditat d'uns actors al voltant limitats i de fàcil accés. Si funciona aquí es pot vendre en d'altres mercats més grans. Som un país desenvolupat però en un entorn petit. Com un *living lab* (laboratori vivent) on fer proves tecnològiques perquè totes les administracions i empreses públiques estan conscienciades en la voluntat d'ajudar al màxim la innovació i que vinguin nous projectes. Aquesta condició de *living lab* dins de la voluntat de l'Estat d'esdevenir un *smart country* va ser l'element clau perquè el MIT s'associés amb nosaltres per desenvolupar projectes.

Encara més verds

FERNANDO GALINDO

Andorra és verda i serà verda. És una qüestió de voluntat. Estem preparant un pla d'infraestructures energètiques que permeti tenir un país el 2050 que sigui neutre en carboni. Aquesta és la nova Andorra, amb una nova mentalitat d'energies poc o gens contaminants. Volem ser pioners en medi ambient perquè tenim més agilitat i més facilitat per implementar polítiques que els grans països. L'aposta pel medi ambient és de simple sentit comú perquè és el nostre patrimoni més preuat. És també una voluntat política perquè al cap i a la fi se cerca el benestar per a tota la ciutadania.

Estem treballant des del 2012 amb el Llibre blanc de l'energia per anar cap a un model energètic del qual no siguem tan dependents. Tenim molt clara la lluita contra el canvi climàtic i volem produir molta més energia, però en renovables, com la hidràulica o l'eòlica. Es tracta d'acabar amb la dependència dels hidrocarburs i energies fòssils.

Tenim un pla d'energies verdes perquè és important mantenir l'aspecte d'Andorra de contacte amb la natura. És una part molt important del nostre atrac-

TURISTES PASSEJANT I DESCANSANT al costat del llac d'Engolasters.

tiu. Tenim una Andorra per a muntanyencs, però ara volem també portar la muntanya i els boscos a la ciutat. Un dels projectes és crear un camí des del centre de la ciutat fins al parc natural de Sorteny. Camins que siguin fàcils perquè tothom pugui gaudir de la natura. Hi ha

TREBALLEM PERQUÈ EL 2050 SIGUEM UN PAÍS SENSE CARBONI

un segon projecte que és un altre camí que aniria cap al llac de Pessons. Es podrien fer en bicicleta també perquè no hi haurà grans desnivells. Els turistes, a més dels residents, podran estar al centre i passar unes hores en plena natura sense que requereixi un gran

José Enrique Boigues

Director Consultoria
Everis a Andorra

“Andorra reuneix tants aspectes positius que és molt complicat trobar-ho en algun altre lloc”

He de reconèixer que vaig venir a Andorra per motius professionals, ja que no vaig conèixer el país fins aquell moment. La companyia en la qual treball, Everis (del grup NTT Data), havia d'obrir una oficina al país i necessitava una persona que s'encarregués de tot el procés. Em va semblar un projecte reptador i molt interessant. Durant la meua vida professional he estat executant projectes més o menys complexos i desenvolupant negoci, i ara, a més, tinc l'oportunitat de gestionar altres aspectes de

la companyia que em permeten tenir una visió més global per fer que Everis sigui part d'Andorra.

Hi ha coses que són òbvies i que justifiquen el seu lideratge en el turisme, com la ubicació excepcional, la proposta d'esquí, l'oferta de botigues, etcètera. A més d'això, hi ha moltes altres qualitats que trobes en arribar i que segurament no es coneixen tant, com per exemple gent molt emprenedora, un entorn professional molt atractiu, serveis d'alta qualitat, bona qualitat de l'e-

ducació i una alta oferta gastronòmica.

A la gent que s'està pensant de venir a residir o invertir els diria que Andorra combina una sèrie de circumstàncies difícils de trobar en un únic lloc. Em refereixo a un lloc fàcil per viure (gràcies a serveis de qualitat, seguretat, universitat, etcètera), un entorn natural incomparable, una gran oferta per gaudir amb la família i un ecosistema per poder fer negocis i que reconeix les aportacions de valor. En definitiva, és un lloc que cal gaudir!

RESIDENCIAL BAIXADA DEL MOLÍ

Residencial **Baixada del Molí**
L' exclusivitat feta habitatge

**El lloc on sempre
ha volgut viure**

**Elegància i tranquil·litat
en ple centre neuràlgic del país**

**Visiti els nostres
pisos mostra**

Per a obtenir més
informació, poseu-vos
en contacte amb nosaltres

Eix Immobiliari

Pl. Rebés, 9 · ad500 Andorra la Vella
Tel.: +376 874 050 · Fax: +376 874 060
info@eiximmobiliari.com

ARXIU

PLAQUES SOLARS AL SOSTRE del nou edifici del parlament, al costat de Casa de la Vall.

esforç físic. Són perfils de turista que intentem potenciar.

La problemàtica energètica d'Andorra és diferent a la d'altres països. La feblesa és que gairebé no produïm energia. Només prop del 15% de l'electricitat que consumim i si incloem tots els tipus d'energia que gastem importem més d'un 90%. Encara que pugui semblar un contrasentit pot ser un gran avantatge perquè el potencial més gran que tenim és l'estalvi. La major part de la gent potser desconeix que amb una reforma d'un edifici es pot estalviar entre un 50% i un 70% d'energia. Aquest és el nostre camí per garantir el medi ambient i cuidar la natura. No volem produir més, sinó gastar menys. Posem un exemple, un edifici construït entre la dècada del 1970 i la del 1990 estalvia energèticament fàcilment un 40% canviant façana, caldera, finestres i llums LED amb detectors automàtics. I és una inversió que recuperes en cinc o sis anys.

Està en preparació el programa Regenera, que pretén unir la iniciativa pública i la privada per fer una iniciativa molt agressiva de reconstrucció de bona part dels edificis. L'estalvi d'energia et permet subvencionar una bo-

na part de les inversions en uns quants anys. És una línia amb potencial. I Forces Elèctriques d'Andorra hi participa sabent que la inversió es recuperarà i que gastarem menys si gestionem la demanda d'una altra forma. El projecte Regenera és un repte molt important i al final el creixement d'Andorra és justament generar sinèrgies entre el públic i el privat. Estalvi. Creure en aquest segell i

EL NOU MODEL ES BASA EN L'ESTALVI I LES ENERGIES RENOVABLES

provar que el que fem aquí tingui imatge, prestigi i possibilitat d'anar cap a fora.

El model tradicional de producció energètica centralitzada dels grans estats està cada vegada més esgotat i es va cap a una de descentralitzada. Projectes de cogeneració o de particulars que produeixen. Nosaltres aspirem a derivar el nostre consum cap a energies alternatives com, per exemple, els panells solars.

La clau és la tecnologia, que és fonamental per a projectes com l'estoc. Carrego a la nit a casa i després quan és de dia, quan l'energia és més cara, la descarrego.

La palanca serà l'energia solar. És l'energia del futur. La tradicional cada cop serà més cara, sobretot amb les taxes que vindran per emetre diòxid de carboni i agreujar el canvi climàtic. La tecnologia per crear a partir d'energia solar, quan baixi una mica més el preu, serà rendible. Andorra és un bon lloc amb prou sol perquè funcioni. Amb el 2% del territori fas energia per a tot Andorra. Plaques a tots els sostres i una mica més i series gairebé autosuficient. I sempre anem a parar a la tecnologia. El desenvolupament de bateries perquè a la nit puguem utilitzar l'energia emmagatzemada durant el dia a les plaques completa el cercle. De totes les energies alternatives la que més futur té a Andorra és la solar. A banda, n'hi ha d'altres en què treballem com ara biomassa, residus, biogàs... Anem pel camí que els usuaris siguin al mateix temps productors i l'energia solar és l'exemple més palpalable.

ESTABILITZAR EL CONSUM JA SERÀ UN GRAN ÈXIT

Del 1970 al 2010 el nostre consum anual elèctric va créixer de forma constant un 5%. La vella Andorra no parava d'anar invertint a ampliar línies i comprar a fora. La nova tendència és trencar aquest consum amb estalvi i amb tecnologia i producció pròpia per assolir l'objectiu d'estabilitzar la importació o reduir-la. Si augmenta un 5% l'activitat a Andorra i no apugem la importació és un gran èxit.

'SORTIR DE LA CAPSA' PER ENFOCAR EL NOU MODEL

Per al futur en termes energètics haurem de ser capaços de sortir de la capsa i pensar com si estiguéssim a la del costat. En un territori tan petit una revolució energètica basada en l'estalvi i les renovables és una feina de país. És un canvi de paradigma per garantir el nostre esdevenidor, tenint en compte que el turista dona cada cop més importància a la natura, a l'oci, al paisatge i a un país verd.

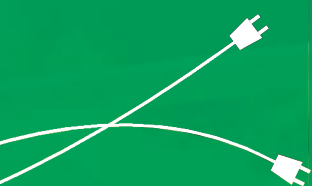
Elèctric

ZERO EMISSIONS

El futur és elèctric, el futur ja és aquí!

**Informa't de la nostra oferta d'aparells de
recàrrega per al teu vehicle elèctric a**

www.feda.ad

Enllaç aeri per connectar-se al món

Una de les mancances històriques més importants ha estat la falta de connexió aèria, encara que els aeroports de Barcelona i Tolosa, de primer nivell internacional, es troben a uns 200 quilòmetres. Però volem estar tan a prop com puguem de les principals capitals, per exemple Madrid i d'altres destinacions que poden ser un nou pol d'atracció de turistes i inversió forana. Cal que puguin venir de forma més ràpida i còmoda. L'aeroport d'Andorra-la Seu, situat a deu quilòmetres de la frontera, és l'opció principal. És fonamental per als viatges ràpids. En un dia s'ha de poder pujar i baixar. Mai tindrem un aeroport dins de territori nacional. D'entrada, perquè la voluntat és mantenir l'Andorra bucòlica, de paisatges fantàstics on el medi natural sigui el patrimoni principal. En menys de 500 quilòmetres quadrats no és compatible mantenir la natura i crear infraestructures amb tant d'impacte com un aeroport. Aquesta voluntat comporta que en el futur l'Estat haurà de fer una aposta decidida per l'aeroport de la Seu d'Urgell. I l'aposta significa aportar diners.

Estem treballant molt per ajudar a fer operatiu l'aeroport de la Seu, que depèn de la Generalitat de Catalunya. Ens trobem en una fase en què han d'habilitar els vols instrumentals a través de GPS. És un canvi fonamental perquè permet la possibilitat de funcionar amb mal temps i/o escas-

Ludger Hanneken

Oftalmòleg i empresari

Veig bones perspectives en el sector salut i medicina”

En conèixer Andorra he detectat la bellesa de la natura i he pensat també sobre la possibilitat de realitzar-hi una activitat professional. He identificat la possibilitat de combinar l'obertura d'una clínica d'oftalmologia amb alta qualitat i amb equipament d'última generació amb l'objectiu de promoure el turisme mèdic. Tot i que encara hi ha alguns inconvenients que esperen les seves solucions, veig bones possibilitats en el futur per al sector de medicina i salut. El que més m'agrada és la combinació del clima, la natura, la possibilitat d'activitats d'esport a l'aire lliure, la seguretat i la situació favorable de la fiscalitat a nivell d'empreses i personal. Ha canviat molt en els últims anys i l'obertura econòmica permet moltes activitats, i si segueix a aquest ritme en el futur veig moltes possibilitats de nous negocis de qualitat. En l'àmbit personal és important aprendre l'idioma i participar en les activitats de la societat.

UN AVIÓ FENT PROVES D'ATERRATGE AMB GPS a l'aeroport d'Andorra-La Seu

sa visibilitat. Estem en contacte amb les autoritats aeronàutiques espanyoles. No hi ha cap lloc a Espanya on s'hagi implantat el GPS per a aterratges instrumentals perquè no els ha fet falta. A Europa, sí. Es van fer unes proves amb un ATR, un avió de transport regional, per saber si el funcionament era correcte. Van ser positives. Disposar d'un

aeroport per a vols comercials permetrà turisme de negocis, esportiu... Si tot va bé hauria d'estar desbloquejat entre final del 2017 i principi del

2018. La inversió és petita, d'uns quants milers d'euros, però cal que autoritzin el sistema. Les companyies ens han assegurat que un cop habilitat el GPS no hi haurà cap problema per a vols comercials. Si

l'aeroport fa uns anys que està en funcionament sense haver establitzat una oferta és fonamentalment perquè als Pirineus és fàcil que estigui ennuvolat i

cal una aproximació per GPS que és totalment segura.

L'altre gran projecte de connexió aèria és l'heliport nacional. És un anhel de fa molts anys i

MAI HI HAURÀ UN AEROPORT INTERN I S'HA D'INVERTIR EN EL DE LA SEU

CINTHYA SANS

FERNANDO GALINDO

TURISTES a les pistes d'esquí.

VENIR A ESQUIAR UN CAP DE SETMANA DES DE MALLORCA

La connexió aèria amb aeroport i heliport és fonamental per atreure inversors estrangers, però també obrirà una porta a orígens turístics que fins ara estan poc desenvolupats. Per exemple, tenim esquiadors i visitants en general de les Balears, però podrien ser molts més si disposessin d'un vol directe fins a la Seu d'Urgell. Aquest exemple, com altres, ens permetria que des de llocs on ara

només venen si tenen uns quants dies es poguessin fer escapades ràpides. La Generalitat té clar que la infraestructura ha d'ajudar al desenvolupament del Pirineu català i també serà un pol d'atracció econòmica i turística per a aquestes comarques veïnes. Els turistes que vinguin en avió també poden tenir el Pirineu català i l'Alt Urgell en particular com a destinació.

u que encara no ha acabat de desenvolupar les instal·lacions.

ara ja tenim un terreny elegit a la zona de les Tressoles, a Encamp. A les rodalies s'ha buscat que tingui el menor impacte possible i es troba en una zona sense edificacions habitades molt a prop. Acaben d'arribar les ofertes per l'equip pluridisciplinari que ha de desenvolupar el projecte. Els informes tècnics que s'han fet són positius.

L'heliport ens ha de permetre una connexió de vol en menys de mitja hora amb ciutats com Barcelona o Tolosa. Existeix la possibilitat que s'acabi fent alguna línia regular, encara que no sigui diària, per als clients de proximitat que volen estar en pocs minuts a Andorra i no fer cues a la carretera. En la concessió que es farà s'exigi-

rà que el servei sigui habitual. Si tot va bé estarà en funcionament pels volts de l'any 2019.

Quan parlem d'inversió forana, la inversió aèria és fonamental. Especialment per atreure societats i empreses que tinguin la vocació de treballar a fora. Tenir un aeroport amb capacitat de vol a Alemanya, Suïssa, la Gran Bretanya... ens dona un vessant molt més ampli. La limitació actual ens deixa només amb la proximitat. El que prestava el servei a 100 o 200 quilò-

L'HELIPORT ÉS UNA EINA BÀSICA PER CAPTAR NOUS INVERSORS

metres pot traslladar el negoci aquí, però si prové d'Alemanya li queda molt lluny. No tenir connexió aèria és un problema evident que creiem que podem solucionar. Els mateixos empresaris quan s'hi contacta

és la primera pregunta que fan. Volen saber com arriben i quant tardaran a fer-ho. L'heliport pot ajudar també a captar empreses del radi de proximitat en-

tre Barcelona i Tolosa perquè els dona encara una arribada molt més ràpida.

La nova Andorra està decidida a solucionar problemes histò-

rics com aquest, però sent conscient de les seves limitacions i sense sacrificar altres fortaleeses. En el cas de l'aeroport de la Seu d'Urgell l'aposta decidida perquè sigui operatiu a efectes pràctics no tan sols beneficia Andorra, sinó que tota la comarca de l'Alt Urgell en traurà un benefici. El pla d'aeroports de la Generalitat de Catalunya preveu que l'aeroport d'Andorra-la Seu sigui de tipus regional i que operi vols com qualsevol altre d'aquest estil en l'àmbit europeu. El Govern d'Andorra ja ha col·laborat econòmicament en la reobertura de les instal·lacions i està decidit a continuar invertint per garantir l'operativitat comercial. És i serà l'aeroport d'Andorra.

FERNANDO GALINDO

DEMOSTRACIÓ DE VEHICLE ELÈCTRIC de Forces Elèctriques d'Andorra.

En el Top-3 mundial en cotxes elèctrics

La nova Andorra va cap a una reducció progressiva del parc mòbil de combustibles fòssils. El programa Engega que dotem cada any per canviar el vehicle es dirigeix només als elèctrics. Actualment ja som un referent en aquest camp i encara ho volem ser més. Som el tercer país del món amb major percentatge de la flota de cotxes elèctrics. El 5% dels vehicles matriculats durant el 2016 ho eren. Aquest percentatge només està per sota del 23% de Noruega o el 10% d'Holanda, però supera de forma notable la quota de mercat de la mobilitat elèctrica a països com ara França (1,2%), el Regne Unit (1%), Alemanya (0,7%) o Espanya (0,2%).

El programa Engega és una iniciativa amb el suport del Govern, els set comuns, Forces Elèctriques d'Andorra, les empreses distribuïdores d'energia elèctrica, l'Automòbil Club i l'Associació d'Importadors de Vehicles per subvencionar l'adquisició de vehicles elèctrics. La subvenció pot arribar a ser de fins al 50% del cost. L'any passat la subvenció mitjana concedida va ser de 10.000 euros,

un terç del que acostumen a costar els cotxes de gamma mitjana.

El vehicle elèctric combina dos factors molt importants. El primordial és que és perfecte dins del projecte nacional de tenir una nova Andorra més verda, sense pol·lució, que sigui un referent en protecció del medi ambient i lluita contra el canvi climàtic. D'altra banda, les característiques internes són ideals per a aquest tipus de transport. Les petites dimensions de la xarxa viària nacional fan que els desplaçaments siguin curts. Són distàncies que encaixen perfectament amb l'autonomia d'aquests motors. I no tan sols

és perfecte per al trànsit intern de particulars, sinó també per a les flotes de vehicles comercials.

Actualment tenim deu tòtems de recàrrega per a cotxes i furgonetes i cinc de motos. Forces Elèctriques d'Andorra té previst doblar els punts de

càrrega i en tindrem vint en breu. L'aposta és molt decidida perquè sabem que de mica en mica acabarà disminuint el preu d'aquests models i s'aniran estenent de forma natural entre els compradors. Des de l'Estat s'ajuda a fer que aquesta reconversió sigui més ràpida. Aquesta iniciativa és important perquè tenim un parc mòbil molt gran, sobredimensionat. A dia d'avui, amb 70.000 habitants hi ha més de 80.000 vehicles matriculats. Té lloc per les característiques pròpies, on és molt normal tenir dos cotxes, un per als desplaçaments interns i un altre quan es viatja fora del país. És molt ha b i

**EN CINC ANYS
VOLEM TENIR
2.000 'VEHICLES
VERDS'**

La subvenció del programa Engega per a la compra de vehicles elèctrics serveix per renovar anualment uns 160 cotxes aproximadament. En cinc anys aspirem que ja hi hagi dos mil cotxes d'aquest tipus, tenint en compte que el parc automobilístic és d'uns 80.000 vehicles. L'any passat el programa Engega va ser un gran èxit i es van esgotar les ajudes ràpidament, amb la certesa que si haguéssim augmentat la quantia també s'hauria exhaurit.

La clau per complir els teus somnis

immodern

Immobilària Moderna

www.immodernandorra.com · info@immodernandorra.com

8499 La Comella

Parcel·la amb qualificació industrial per edificar. 900 m² aproximats de nau industrial més soterranis.

Preu: 450.000 €

8473 Andorra la Vella

Pis totalment reformat en ple centre de 67 m² + 8 m² de terrassa, 2 habitacions, 1 bany complet, saló-menjador amb sortida a la terrassa, cuina equipada, sol, vistes. Possibilitat pàrquing lloguer.

Preu: 205.000 €

0000 Escaldes

Bonic àtic a 5 minuts de Caldea amb 154 m² + 10 m² de terrassa, 3 hab. dobles (1 suite amb vestidor), 2 banys (amb hidromassatge i dutxa), cuina equipada office, safareig, saló-menjador amb llar de foc, 2 places de pàrquing i traster. Sol i vistes, acabats de qualitat.

Preu: 785.000 €

8500 Engolasters

Xalet en zona residencial, superfície construïda 434 m² + parcel·la de 441 m² + garatge de 195 m², 4 habitacions (3 dobles, 1 suite), 2 banys complets, cuina equipada, saló-menjador amb llar de foc i sortida amb terrassa de 50 m², sol i vistes espectaculars.

Preu: 1.579.000 €

8344 Arinsal

Pis reformat de 80 m², 2 habitacions, 1 bany, llar de foc, terrassa, pàrquing, traster. Vistes espectaculars.

Preu: 85.000 €

8501 (l'Aldosa) de Canillo

Àtic 197 m², 4 hab. (1 suite), 2 b. complets, cuina equip., terrassa de 15 m², 2 pàrq. Zona molt tranquil·la amb vistes i sol.

Preu: 315.000 €

8470 El Tarter

Àtic dúplex 120 m² + 10 m² de terrassa. 3 habitacions, 2 banys. Pàrquing. Sol i vistes. Situació immillorable.

Preu: 360.000 €

5605 Canillo

Àtic nou per estrenar 75 m², 2 habitacions, 1 bany, llar de foc, balcó. Pàrquing i traster. Vistes panoràmiques.

Preu: 184.625 €

XAVIER PUJOL

UN DELS PUNTS DE RECÀRREGA ELÈCTRICA, situat a prop de l'edifici de Govern.

tual que entre setmana es porti el cotxe petit i els caps de setmana si se surt d'Andorra s'agafi l'altre. Amb aquest plantejament volem que d'entrada es passin a substituir els vehicles petits pels elèctrics, entenent que la tecnologia fa encara difícil que es facin llargues distàncies, especialment a causa dels temps de recàrrega i perquè les carreteres dels països veïns no disposen de suficients punts de connexió.

Mantindrem les ajudes perquè la ciutadania s'està adonant que fins i tot fent números, més enllà de la nostra consciència ecològica, surt a compte. L'estalvi en carburant fa que en dos o tres anys s'hagi amortitzat la diferència de preu. I estem convençuts que tota la guerra que s'obrirà contra la contaminació, de la qual ja s'estan veient exemples, com ara les prohibicions de circular per algunes ciutats als cotxes més contaminats, farà que de mica en mica la xarxa de connexió en d'altres països permeti que els andorrans també es puguin plantejar viatjar a Tolosa o a Barcelona en cotxe elèctric. L'evolució de la tecnologia i l'ampliació de les bateries amb la disminució de

Pedro BarcelóCEO
MST Holding

Quan coneguim Andorra no els defraudarà, és una inversió segura

Jo no soc resident a Andorra i potser no soc el més capacit per explicar com es viu a Andorra, ja que no he viscut aquesta experiència, però sí que soc empresari amb interessos a Andorra, encara que crec que hi ha múltiples avantatges per residir a Andorra. Es tracta d'un país meravellós envoltat d'una bellesa natural pròpia de les seves muntanyes, llacs, valls, que té tot el bo d'una ciutat

al mateix temps i molt proper el gaudi d'una naturalesa extraordinària, muntanyes precioses per fer escalada, senderisme o simplement fer un llarg passeig, les seves múltiples pistes d'esquí, tant per a principiants com per a experts, la seva oferta gastronòmica cada dia més àmplia i variada amb excel·lent qualitat i sobretot la gent, amable, molt educada, multilingüe i sempre pendent d'agradar i fer-te la vida més confortable, no diguem la fiscalitat, que convida a invertir, generant empreses i negocis amb futur. Jo recomano a les persones dinàmiques, amb capacitat creativa, iniciativa i amb ganes de tenir una vida plena i alhora plaent, que vinguin a Andorra, que la coneguin, segur que no els defraudarà, és una inversió segura.

les hores de càrrega serà el factor clau.

Andorra sempre ha estat vinculada a vehicles d'alta gamma o a córrer molt per les carreteres

dels països veïns. A la nova Andorra volem que ens coneguim per ser el país dels cotxes verds.

En paral·lel, existeix un projecte

NOMÉS NORUEGA I HOLANDA ENS SUPEREN EN VEHICLE ELÈCTRIC

per implantar un servei general de bicicletes elèctriques similar al que hi ha en d'altres ciutats. Es va fer una prova pilot fa uns anys que va funcionar força bé. Hem començat els tràmits per a un model que disposi d'estacions de bicicletes elèctriques a les set parròquies. L'objectiu és donar un servei tant als residents com als turistes. La voluntat és la mateixa, implementar alternatives per tenir cada cop menys cotxes particulars. En tractar-se d'una zona de muntanya, moure's en bicicleta normal requereix certs requisits, en canvi amb el sistema elèctric és assequible. Si les distàncies ja són curtes entre les diferents parròquies encara ho és més dins de cadascuna. Disposar d'un conjunt d'estacions significatiu donarà l'opció de moure's de forma fàcil agafant i deixant la bicicleta.

A mitjà termini l'objectiu és molt ambiciós. Volem crear una targeta que doni l'opció de combinar els diferents serveis públics. Per exemple, l'autobús i la bicicleta elèctrica. El ciutadà podrà anar fins a un poble en bus i després si s'ha de moure pot agafar una bici.

I, el final del camí, a llarg termini, és aconseguir una targeta conjunta de mobilitat que reuneixi tots els sistemes de transport intern. Autobús, taxi, cotxe de lloguer elèctric, bicicleta elèctrica... Hem de posar a disposició dels ciutadans i dels turistes els mitjans perquè es puguin moure per tot el país sense necessitat d'agafar el vehicle particular. És un concepte global. Per exemple, un turista en el futur ha de poder venir i saber que pot deixar el seu vehicle elèctric carregant a l'hotel mentre ell va de compres, i si ha de fer un desplaçament més llarg podrà agafar el bus o el taxi. I que aquesta targeta, a més, li acabi oferint descomptes en botigues i que li arribin les ofertes o *bonus* per fidelitat a un comerç. Aquest és el futur.

RESTAURANT

MARISQUERIA

- SOPARS D'EMPRESA
- ANIVERSARIS
- COMUNIONS, BATEJOS
I BODES
- MENÚS A MIDA
- SERVEI DE CÀTERING

- Gran selecció de marisc viu i peix fresc
- Carns a la graella de carbó
- Tall a mà de pernil ibèric d'aglà
- Gran varietat d'arrossos
- Tapes selectes
- I una acurada selecció de suggeriments

Tel.: +376 820692 / +376 819331 · RESERVES: reservesdondenis@gmail.com · C/ Isabel Sandy, núm. 3. AD700 Escaldes-Engordany

Aposta per l'entorn i renúncia a grans obres

FERNANDO GALINDO

La dècada dels noranta i l'inici d'aquest segle va estar marcat per la creació d'un important nombre de grans infraestructures internes de xarxa viària. Les més destacades van ser el túnel d'Envalira, que permet arribar al Pas de la Casa sense fer el port, el túnel del Pont Pla, que redueix el trajecte que uneix la Massana i Ordino amb Escaldes, i el túnel de les Dos Valleres, que connecta les dues valls entre la Massana i Encamp. La perspectiva de la nova Andorra ha canviat i s'ha deixat d'apostar per les obres faraòniques a la xarxa viària nacional.

L'aposta per una Andorra verda i sostenible ha de ser congruent i deixar de fer més asfalt perquè passin més cotxes. S'ha de dimensionar per aquest país bucòlic que vol ser un referent en medi ambient. Finalment s'han de prendre decisions i l'Andorra verda no és compatible amb el fet d'anar augmentant constantment els quilòmetres de vies rodades. S'han deixat de banda projectes com ara la construcció de carreteres de quatre carrils perquè s'ha preferit apostar pel manteniment de l'entorn. Difícilment s'han de fer noves grans infraestructures o grans túnels perquè aniria en contra de la nostra filosofia.

Per fer la circulació més fluïda es poden eixamplar carrils i fer un bon manteniment, però les nostres iniciatives estan més enfocades a fer carrils bici. L'única obra de cert impacte que queda és la connexió entre Sant Julià i la frontera espanyola perquè és el punt negre on hi ha importants retencions en dies de gran arribada de turistes. I volem una Andorra compromesa amb l'entorn, però no desitgem que els nostres visitants es passin molta estona fent cua un cop han entrat al

TRAM DE LA CARRETERA General entre Encamp i Canillo.

sTaXx
Frank Garnes
YOUTUBER
11 milions de seguidors

“

El més important de tot és la connexió. Aquí tindrem 100 megues de pujada que ens permetran fer bons directes a totes hores. Podrem fer més vídeos i compartir-los més ràpidament amb tots vosaltres.”

xFaRgAnxYT
David Alonso
YOUTUBER
1 milió de seguidors

“

He vingut perquè vull un raconet per al dia de demà”

Venir aquí no vol dir que evadeixo impostos. Aquí també n'hi ha, però són dignes, no abusius. La vida del youtuber pot ser molt curta i de final incert. Avui agrades a molta gent i demà ja no. No és una empresa que puguis deixar als teus fills, per això he vingut aquí. Vull fer-me un raconet per al dia de demà.”

LA INVERSIÓ MÉS GRAN EN XARXA VIÀRIA ES FA A LA VIA FRANCESA

nostre territori. L'obra inicial estava prevista amb un gran túnel, però l'hem descartada, farem una desviació per evitar passar pel mig de Sant Julià, però que tingui menys impacte en l'entorn. L'objectiu és fer aquesta última inversió important en infraestructura viària entre aquest any i el vinent.

L'obra més important a la qual ens hem compromès està, curiosament, fora de les nostres fronteres. Per a nosaltres és prioritari solucionar el problema de la carretera d'accés amb França, que a banda d'estar en una situació precària provoca múltiples talls pel risc d'allaus. L'acord firmat al març fixa un pressupost de 21 milions d'euros –que es finançaran de manera paritària entre Andorra i França amb una aportació de 10,5 milions respectivament– que es destinaran a treballs per a la prevenció de riscos naturals. Més enllà dels 21 milions d'euros cofinançats de manera paritària amb Andorra, França destinarà 136,9 milions d'euros per al conjunt d'actuacions previstes per limitar les congestions de circulació de l'itinerari, sobretot en període d'afluència turística, millorar la seguretat viària, minimitzar l'impacte de la circulació dels vehicles al seu pas per les poblacions que travessen aquesta ruta, així com minimitzar els talls de circulació deguts a riscos naturals. Aquests 136,9 milions es destinaran principalment a la desviació de Tarascon, així com a altres actuacions, com ara desdoblaments de trams de carretera, eixamples de vies i millores en els trams de revolts.

DESCOMPTES FINS AL
DESCUENTOS HASTA FINS AL
REMISES JUSQU'À

UP TO

70%

DISCOUNT

Oh! My Sandals Calvin Klein Lola Torres
HUSH PUPPIES Lois NIKE Alpe
Callaghan® Patricia miller
Alpe Levi's Nobrand
Pitillos Modabella CATERPILLAR®
MERRELL® GUESS Clae US Polo Sorrento
On Foot Porronet TOMMY HILFIGER
lecoqsportif DIESEL Victoria REPLAY
Therapie Alce Calvin Klein Jeans Bunker
GEOX NIKE HUSH PUPPIES
FILA REPLAY Callaghan® MERRELL®
GUESS CATERPILLAR® On Foot Levi's
Nobrand
US Polo lecoqsportif Calvin Klein Patricia miller
TOMMY HILFIGER Therapie GEOX
Calvin Klein Jeans Lola Torres I moltes més....

OUTLET
SEMPRE MODA

Av. Riberaygua 47
AD500 Andorra la Vella
tel. (+376) 818 256

 outlet_sempre_moda

Orgullosos de ser el país més segur del món

Sense cap mena de dubte som el país del món amb un nivell de seguretat més alt. Als diferents informes de les Nacions Unides podem ser el primer o el segon. És una de les principals fortaleses, potser per a alguns la millor, especialment en temps convulsos en què la inseguretat s'ha expandit per l'Europa occidental. No es tracta simplement que faci sis anys que no hagi tingut lloc cap mort violenta, sinó que la ràtio de delinqüència és baixíssima. L'alt grau de seguretat és tal que ni se'n parla. No és un tema de conversa. És un orgull nacional, fins al punt que si un grup d'adolescents del país comet alguns petits furtis és un escàndol de grans dimensions. Pot semblar exagerat, però no ho és si vius al país més segur del món.

Anem a l'estadística. Hi ha 154 persones condemnades per crims per cada 100.000 habitants. A Espanya arriben a 527, que encara és una xifra continguda si la comparem amb França (1.013), Alemanya (928) o Portugal (753). I estem parlant de països que tenen una classificació molt bona si es compara amb la mitjana mundial. El cos policial tampoc no és excepcionalment nombrós. Poc més de 300 efectius i un percentatge de menys de 250 policies per cada 100.000 habitants. A Espanya són 385.

La baixíssima taxa de criminalitat obeeix a una sèrie de factors molt diversos. D'una banda, la situació orogràfica dificulta molt els actes delictius. Especialment perquè fa molt complicat escapar-se. Només tenim dos punts fronterers i les dificultats per sortir un cop s'ha comès un acte delictiu són evidents. Tenim un cos de policia ben dotat de mitjans materials i humans. I amb una vocació de servei públic i una gran implicació. En els darrers anys la major part dels casos que han neguitjat la població s'han acabat resolent i té un efecte dissuasiu a fora.

Hi ha un factor intern important. La precarietat social és mínima. La xarxa de cobertura social pel que fa als diversos programes de l'Estat és un element determinant perquè molta gent no caigui en la delinqüència. Els delictes contra el patrimoni sovint estan vinculats a la precarietat. En èpoques de crisi econòmica hi ha un increment d'aquest tipus de delictes patrimonials i en la darrera crisi no vam experimentar aquest augment. Quan algú té problemes hi ha una xarxa pública i privada que permet que se'n surti sense haver de recórrer a la delinqüència. Hi ha un exemple paradigmàtic. En una avaluació sobre la Carta Social Europea sortíem com a incomplidors en polítiques de persones sense-sostre. Però difícilment pots im-

**NO TENIM CAP
'HOMELESS' I HI HA
MENYS PRESOS QUE
CARCELLERS**

PATRULLA POLICIAL de servei pel centre comercial.

L'ATUR ÉS ZERO, EXCEPTE EL CRÒNIC, I FALTEN MOLTS EMPLEATS

El salari mínim a Andorra és de mil euros. La xifra d'atur és d'un tres per cent però es troba dins de l'atur crònic i gairebé insolucionable, fet que marca una ocupació que es pot considerar plena. La manca de treballadors és de milers, mentre que només hi ha unes 300 persones apuntades al Servei d'Ocupació. En realitat és atur zero perquè sempre hi haurà gent puntual que per diferents motius no treballa.

plementar accions per ajudar les persones sense-sostre quan a Andorra no n'hi ha cap. La gent de fora a vegades no s'ho creu perquè és una situació que no passa enlloc més. Però és així. I no és de casualitat. Hi ha un factor *trampa* que tam-

bé disminueix l'índex de delinqüència. El percentatge de gent que treballa respecte al global és altíssim. No existeix una cobertura sanitària universal, tot i que en casos de necessitat s'atén. La cobertura està vinculada a una cotització efectiva a la Seguretat Social, ergo a treballar. Un cop es perd la feina hi ha un termini de cobertura però no és indefinit i obliga els ciutadans, a menys que tinguin alguna discapacitat temporal o definitiva, a tenir feina. Aquesta realitat, complementant la xarxa de protecció social, fa que els casos de delinqüència siguin mínims.

El Codi Penal no és menys dur que els dels països de l'entorn, fet que podria suposar que els delictes fossin menors. En tot cas, a l'inrevés. Per exemple, les quantitats de droga comissada que porten algú a la presó són infinitament més petites que als països veïns.

La major part de delictes, i són pocs, són perpetrats per estrangers que entren per cometre'ls i posteriorment marxen. No existeix un nucli de població delinqüent dins del país, excepte casos aïllats. En total hi ha una cinquantena de presos, més o menys. I, en realitat, al centre penitenciari hi ha més carcellers que presos.

XAVIER PUJOL

UN HELICÒPTER ENLAIRA de l'hospital Nostra Senyora de Meritxell després d'un trasllat sanitari.

La quarta millor sanitat del planeta

Andorra és el quart país del món en salut, segons els paràmetres de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), que analitza 17 indicadors que conformen el nou concepte de salut planetària. En els diferents estudis que es fan en l'àmbit internacional la sanitat andorrana sempre es troba en els primers llocs.

El sistema sanitari andorrà és una barreja de l'espanyol i el francès. Existeix la lliure implantació de professionals i la lliure elecció del pacient del metge que desitgi. Les estructures sanitàries estan a un gran nivell, començant per l'hospital Nostra Senyora de Meritxell. En l'estructura sanitària treballen més de mil persones, a banda dels metges que exerceixen la professió de forma liberal. No hi ha cues. Hi ha un copagament del 25% del cost general i el 10% en hospitalitzacions, però d'un preu convingut amb la Seguretat Social andorrana (CASS) per acte mèdic. Per exemple, la visita a un metge generalista costa sis euros. Hi ha l'opció tant de

visitar-se o tractar-se a Andorra com a Espanya i França amb tota una xarxa de metges i hospitals amb els quals la CASS té conveni.

El model es basa en la cohabitació de dos sistemes. D'una banda, l'estrictament públic, amb metges assalariats del Servei Andorrà d'Atenció Sanitària (SAAS), que estan concentrats a l'hospital. De l'altra, hi ha els professionals sanitaris

LES PRESTACIONS SANITÀRIES SÓN GAIREBÉ COM DE MÚTUA PRIVADA

que exerceixen la professió pel seu compte, de forma liberal, però que estan convencionats a la Seguretat Social. És un siste-

ma de dues potes que cobreix perfectament totes les necessitats del país.

El volum de professionals sanitaris és extraordinàriament alt. Ve motivat, en primer lloc, perquè a la població nacional de 70.000 habitants hi cal afegir els vuit milions de turistes que ens visiten i que a l'estada poden tenir necessitats d'atenció mèdica. En segona instància, el règim públic de Seguretat Social és molt menys restrictiu en la prescripció d'actes mèdics que en d'altres països. És un model car, que suposa un dèficit important per a l'Estat, però que cobreix perfectament les necessitats.

En zones amb relativa poca població és habitual que no es disposi de tots els serveis sanitaris perquè certes patologies registren molts pocs casos. A Andorra aquesta circumstància s'ha resolt sempre amb la possibilitat que dona la Seguretat Social de tractar-se a l'estranger amb els convenis amb les seguretats socials veïnes. I els centres són de prestigi.

Com a exemple, l'hospital té habitacions per a un sol pacient i la sanitat en general disposa d'una sèrie de serveis que són normalment més propis dels que ofereix una mútua privada cara que no pas d'un servei públic. Entenem la sanitat com un tema fonamental, una de les nostres fortes característiques que fan que els que viuen al país se sentin perfectament coberts.

Antonio Garcia

Pilot professional de resistència

“Ens encanta la neu i fer esport a la muntanya. La seguretat també és important”

És un país al qual sempre he estat vinculat, els meus pares tenen molt bons amics d'Andorra i hi he passat molt de temps des de la infància. Quan es va donar l'oportunitat de residir a Andorra no ho vaig dubtar ni un moment, i ja són gairebé 15 anys. No hi ha millor pretemporada que passar l'hivern a Andorra. Ens encanta la neu i fer esport a la muntanya. La seguretat que hi ha també és un punt a favor, sobretot ara que tinc família.

Banca homologada i preparada per competir

El sector financer andorrà és un dels principals pilars de l'activitat econòmica andorrana, per la seva significativa contribució al PIB andorrà (el sector financer i assegurador representa més del 20% del PIB), essent el seu nucli el sistema bancari. També operen al Principat companyies d'assegurances, entitats dedicades a la gestió de patrimonis, a la gestió d'organismes d'inversió i entitats no bancàries, de crèdit especialitzat. El sistema financer comprèn 5 grups bancaris: Crèdit Andorrà, Andbank, MoraBanc, BancSabadell d'Andorra i Vall Banc. El sector bancari andorrà té una experiència en aquesta activitat de 85 anys. Està basat en un model de banca universal, sense perdre de vista els serveis bancaris

SOM UNA PLAÇA EN EXPANSIÓ QUE VOL EXPORTAR EL SEU 'KNOW HOW'

especialitzats, banca privada i banca comercial. Els bancs andorrans poden oferir tots els serveis i tenen filials especialitzades de finançament, assegurances i gestió d'actius.

La plaça financera és molt competitiva i és una de les evidents fortaleeses històriques. La seva especialitat és la gestió de patrimonis i capitals. És una plaça en expansió perquè necessita exportar la seva experiència, el seu *know how*, ja que el mercat nacional és molt petit. La banca va iniciar fa una dècada el procés d'expansió a d'altres països i algunes entitats tenen oberts negocis en diferents estats. Les reformes han fet que aquesta necessitat d'anar a l'exterior en-

EDIFICIS DE Crèdit Andorrà, Andbank, MoraBanc, BancSabadell d'Andorra i VallBanc.

Carlos Peris

MED CAT Group

“Primer em va atreure la fiscalitat i després vaig descobrir la gran qualitat de vida que t'ofereix”

Els motius que em van portar a Andorra són molts. Inicialment pel tipus impositiu més baix i per la seguretat, però després he descobert la qualitat de vida, valors esportius, qualitat en l'ensenyament de l'Escola andorrana (tinc tres fills), sanitat, seguretat en tots els aspectes... A més de paisatge, comerç, qualitat d'estacions d'esquí i activitats paral·leles, varietat i qualitat en restauració. Connexió d'internet d'alta velocitat, necessària per al treball en línia. He tingut una càlida acollida per part dels andorrans.

cara sigui més gran. Vam signar l'acord monetari amb la Unió Europea, que estandarditza els paràmetres de l'activitat bancària amb la resta de països de l'entorn. El sector ha fet un gran esforç reformador i d'assumpció de les noves regles en els últims anys. S'ha implementat tota la legislació comunitària, amb els controls

corresponents, els nivells exigits de solvència i liquiditat, i tots els controls de blanqueig de qualsevol país desenvolupat. Com a contrapartida cal esperar que les entitats puguin portar els productes financers fora de les fronteres, en competència lleial amb les mateixes regles que té tothom. La via més factible és arribar a

través de l'acord d'associació que s'està negociant amb la Unió Europea.

Els productes amb passaport andorrà han de poder operar a la UE i la plaça demostrarà que té bons fonaments per créixer i internacionalitzar-se. Experiència, solvència, liquiditat, capacitat de generar producte... L'únic que ens falta és mercat.

No existeix un país pròsper sense un bon sistema bancari, un bon sistema financer que assegurí el crèdit per a l'activitat econòmica. Necessitem mercat a fora per ser un motor de l'economia. Una entitat bancària finalment l'únic que fa és deixar diners dels seus clients en un sistema que es retroalimenta.

Els inversors poden estar tranquils perquè la banca andorrana no tan sols pot competir amb qualsevol, sinó que té altíssims nivells de solvència i liquiditat. Són dues de les seves grans fortaleeses. Per a qui vulgui invertir al país ha de ser una tranquil·litat saber que la plaça financera té bancs molt capitalitzats i molt solvents.

FERNANDO GALINDO

Tres sistemes educatius per elegir

Tenim una gran riquesa en el sistema educatiu i n'hem fet bandera internacional. Som un referent en aquest camp en l'àmbit del Consell d'Europa. Disposem de tres sistemes d'ensenyament públic: l'andorrà, amb el català i el francès com a llengües vehiculars; l'espanyol, amb el castellà, i el francès, amb la seva pròpia llengua. A més, hi ha un sistema confessional que també és gratuït i vinculat a l'ensenyament espanyol. Com a escola privada tenim el Col·legi del Pirineu, que també està vinculat al sistema espanyol però que intenta tenir un ensenyament que a banda del castellà se centra en l'anglès. A partir d'ara, un cop ha passat a gestionar-lo el prestigiós centre francès Hattmer, el projecte ha passat a estar dominat per la inversió estrangera i s'inclou també el francès com a llengua de referència. Es busca el trilingüisme, a banda del català obligatori a totes les escoles andorranes.

El nostre projecte no tan sols es basa a educar els infants i joves de la millor manera possible, sinó a formar també ciutadans. Demanem als nostres sistemes que eduquin ciutadans que sàpiguen moure's i desenvolupar-se en un món complex. Transmetem una sèrie de valors i esperit crític. Per a nosaltres és important saber buscar les coses i proveir els mitjans intel·lectuals perquè les trobin. En l'àmbit del Consell d'Europa ens consideren un país "campió en educació", i formem part del projecte Glo-

Toni Bou

Campió del món de trial

“És un país que t'ho dona tot i que enamora”

És un paradís per entrenar, un lloc magnífic. En l'àmbit personal estem doblement contents perquè a banda de la qualitat de vida estem engegant un projecte empresarial amb Naturlandia per a una escola de trial. El tema fiscal també és important. A més, la meua xicota va trobar feina aquí. Fa tres anys que som aquí i estem molt contents. La tranquil·litat que et dona la muntanya és un luxe. Jo vinc d'un poble prop de Barcelona i aquí és molt diferent. És un país privilegiat perquè combina la muntanya i el centre comercial en molt poca distància. I al cap i a la fi es viu molt bé perquè al mateix temps de ser un país és un poble gran on molta gent es coneix. A nosaltres ens han rebut i acollit superbé. A mesura que passo més temps, més m'agrada. És un país que t'ho dona tot i que enamora. Hi ha molts pocs llocs com aquest. En el meu cas, i els altres que he conegut personalment, l'únic que es pot dir és que estem supercontents i no voldríem marxar de cap manera.

ALUMNES ESTUDIANT amb iPads a l'Escola Andorrana.

bal Education First Initiative. Cal tenir en compte que a Andorra, en ser un país de petites dimensions i poca població, és molt més fàcil implementar els programes de millora educativa. I és molt més simple fer un seguiment gairebé de cada aula, quan en països grans només pots dissenyar plans, però és impossible controlar com afecta milions d'infants. Tan sols pots tenir referències per mostratges. En canvi, aquí és pràcticament personalitzat. Estem treballant amb el MIT per millorar els processos d'ensenyament.

Estem fent un projecte pilot perquè en una

escola situem una sèrie de sensors que, per exemple, controlen la temperatura o la llum i que siguin els alumnes, de 10 i 11 anys, els que en gestionin l'eficiència. El nostre ensenyament està molt compromès amb l'ús de la tecnologia. Per exemple, intentem que es comprometin i estudiïn quina ha de ser la ventilació de la classe sobre la base de les dades

que tenim dels sensors respecte a l'època de l'any. I l'objectiu final ha de ser que la despesa en calefacció baixi. Aquest tipus de projectes es poden fer i estendre perquè es tracta de tan sols 11.000 escolars. Els programes es porten a tots els sistemes d'ensenyament i tenim la capacitat d'implementar-los i seguir els resultats a totes les classes.

Tenim un projecte per atreure persones foranes per fer recerca o docència. Creiem que te-

nim potencial per ser un laboratori d'idees i volem que vinguin investigadors forans per ajudar-nos a implementar-ho. El setembre passat es

va signar el conveni per a l'aliança per la mobilitat que ha de permetre que vinguin estudiants i docents d'altres països. També tenim l'opció que els alumnes de màsters puguin residir aquí el temps que estiguin estudiant. Volem aportar massa crítica a la recerca i això amb una població tan petita només s'aconsegueix portant gent de fora.

**SOM 'CAMPIONS'
EN EDUCACIÓ
PER AL CONSELL
D'EUROPA**

BANYISTES A CALDEA durant un espectacle nocturn de llums al termolúdic.

El quart país del món en qualitat de vida

Andorra és el quart país del món on es viu millor, segons l'estudi de l'ONU publicat per la revista mèdica *The Lancet*. La classificació s'elabora analitzant factors que tenen a veure amb la qualitat de vida, com ara el tipus de malalties, el nombre d'accidents de circulació, l'índex de contaminació, la qualitat de l'aigua o la quantitat de suïcidis. Islàndia i Suècia comparteixen la primera posició, seguides de Singapur i Andorra, que se situen com a líders mundials pel que fa als objectius en matèria de salut fixats per les Nacions Unides. Més de 1.870 investigadors de 124 països han treballat conjuntament en la recopilació de dades, tenint en compte 33 indicadors diferents. En aquest estudi s'analitza l'índex de pobresa, la qualitat de l'aigua potable, l'educació, les desigual-

tats socials o la innovació de la indústria.

Tenim una gran qualitat de vida però encara volem un país més verd i més modern. Tenim una estratègia nacional del paisatge amb el segell del Consell d'Europa. Treballem per reduir l'impacte de les zones industrials, disminuir l'impacte de les pistes d'esquí i una llei de biodiversitat. I cal afegir també la qualitat de l'aire i l'acústica, que ja estan en un gran nivell. Hem de posar en valor la natura, protegint-la perquè és un gran diferen-

cial quan et compares amb altres llocs com, per exemple, Barcelona o París, on han de fer constants actuacions contra la contaminació. Les grans ciutats estan tenint impacte

sobre la salut de les persones i el nostre entorn i la nostra qualitat de vida ens distingeixen i fan que siguem un lloc molt atractiu per viure. Encara que sembli simple, també tenim en ment promocionar que la gent vagi a peu aprofitant que a Andorra les distàncies són curtes.

Andorra és natura, sense cap dubte: més del 90% del territori

són muntanyes, boscos, rius, llacs i prats. Prop d'un 4% del territori està edificat en el fons de les valls i als peus dels més de 65

pics que sobrepassen els 2.000 metres d'alçada.

Una de les curiositats que més agrada als senderistes és que, gràcies a les seves més de 54 rutes de muntanya, po-

UN PAÍS D'ESPORT AMB L'ESQUÍ COM A REFERÈNCIA

L'esport com a pràctica habitual també està molt estès entre la societat. A banda de múltiples instal·lacions esportives. L'esport rei al Principat és l'esquí, que es pot gaudir en més de 300 quilòmetres. Vallnord i Grandvalira són dos dominis esquiables totalment dissenyats per a l'esquí alpí i els amants de la modalitat de fons trobaran a la Rabassa l'entorn ideal.

**UNA PRIORITAT
ÉS PROMOURE
QUE LA GENT ES
DESPLACI A PEU**

FERNANDO GALINDO

ROBERT PASTOR

JORNADA DE PESCA en un dels múltiples llacs, entre estanys i llacs n'hi ha més de setanta.

den recórrer Andorra de punta a punta sense trepitjar l'asfalt, seguint el sender GR. A més, hi ha 29 refugis de muntanya per passar les nits de travesia envoltat de natura.

I hi ha el projecte del manteniment de l'agricultura i la ramaderia amb subvencions perquè ens ajuden a conservar l'entorn. Apostem per la marca Andorra tant en productes agrícoles com artesans.

El secret que tenim per poder oferir tot això és que Andorra segurament és l'únic país occidental on només el 3% o el 4% de la terra és privada. La immensa majoria és pública. Aquesta realitat ens permet implementar totes les polítiques que creiem oportunes per conservar el patrimoni natural. I ho volem fer amb l'acreditació europea d'Indicació Geogràfica Protegida (IGP).

Tenim la segona major esperança de vida segons l'Organització Mundial de la Salut i només el Japó ens supera. És de 84,2 anys i es divideix en 87,6 per a les dones i en 80,8 per als homes. La diferència es basa en el fet que en un sol territori s'uneix un entorn natural privilegiat rodejat de muntanyes, una contaminació gairebé inexistent, un clima que beneficia la salut, una seguretat que

Marc Gadson

Empresari informàtic

És un gran lloc per viure i crear una vida meravellosa

El que he trobat després de viure aquí des de fa alguns anys és que tot el que primer vaig pensar d'Andorra és cert, i més: m'agrada especialment la quantitat de dies de sol, la manca de contaminació, el fet que puc passar en pocs minuts d'estar enmig d'una ciutat moderna a passejar per la natura i submergir-me a les muntanyes silencioses lluny de tot. Llavors, quan estic recarregat, torno a la vida moderna amb molta facilitat.

També he fet un munt d'amics aquí. Hi ha un munt d'emigrants que viuen a Andorra de tot el món i el Club Internacional (més de 500 membres) i diverses altres organitzacions fan un treball fantàstic.

Al meu entendre, Andorra és un gran lloc per establir-se i crear una vida meravellosa. El crim és gairebé inexistent. El Govern està treballant dur per crear una economia moderna i transparent i està invertint per al futur (per exemple, heliport i aeroport). Si es ve amb nens, acabaran almenys parlant quatre idiomes i l'experiència d'una infància més tradicional en la qual poden jugar a fora i ser més independents que potser a moltes grans ciutats. La seva salut probablement millorarà a mesura que passin més temps a fora fent exercici i pel sol (si venen del nord d'Europa, és clar!).

és envejable, un sistema sanitari amplíssim, una protecció social per a les persones amb problemes, una cultura de l'esport i vida sana molt estesa, una cultura alimentària saludable...

EN ESPERANÇA DE VIDA SOM EL SEGON MILLOR ESTAT DEL MÓN

És la combinació de tots aquests factors que fa que des de fa molts anys estiguem en els dos o tres primers llocs respecte a longevitat a escala mundial. I aquest global és el gran atractiu que oferim a la gent que vol venir a residir al Principat. Tenim sòlides bases amb els pilars de l'Estat del benestar que ens garanteixen tenir una societat tranquil·la, que és simplement el que els pares desitgen per als seus fills.

Preferència per sanitat, educació i innovació

La recerca d'inversió forana s'ha centralitzat en tres potes: educació, sanitat i noves tecnologies. Aquests són els tres clústers que es van crear per incorporar gent del sector públic i privat que treballi per desenvolupar-la. La realitat va portar, però, a afegir-ne un altre posteriorment: esports. Es tracta de quatre sectors on hi ha el convenciment que es donen les circumstàncies idònies per a la inversió forana i que estan relacionats amb les nostres fortaleces.

En l'àmbit educatiu volem portar empreses de primer nivell internacional que complementin la nostra excel·lent oferta. La voluntat és aconseguir noms propis reconeguts arreu. Tot forma part d'un mateix projecte perquè els executius de les companyies que volem que inverteixin a Andorra desitjarien que els seus fills vagin als millors col·legis. Oferim formació de primer nivell i en tres sistemes educatius en l'àmbit públic i l'únic que ens falta és complementar-ho amb els projectes d'educació privada.

Hi ha pares, especialment si venen de fora com a empresaris d'inversió estrangera, que busquen un sistema educatiu que es desenvolupi al voltant de l'anglès. Hi ha pares que per les condicions que té Andorra de seguretat, tranquil·litat, la natura i els escassíssims ni-

vells de delinqüència i drogues voldrien enviar els fills perquè hi estudiessin, però normalment també volen que l'anglès sigui fonamental. L'arribada d'una escola privada basada en l'anglès seria el complement ideal per al sistema educatiu públic.

L'objectiu a mitjà termini, però, és que Andorra sigui un apartador en educació. Per exemple, estem molt receptius a la inver-

sió estrangera en estudis de formació professional. El Govern, si és un estudi reglat i homologable, donarà la validesa a la titulació i

ajudarà per al reconeixement en d'altres països.

El nostre ensenyament superior està homogeneïtzat i homologat i estem a Bolonya. Donem la possibilitat d'instal·lar universitats o fer màsters perquè podem oferir el procés d'homologació de títols. Estem

ALSTRES CAMPS PRINCIPALS AL FINAL S'HA AFEGIT EL D'ESPORTS

Nil Solans

Pilot de ral·lis

Si reflexiones sobre els punts positius qualsevol vindria a viure aquí”

OLIMPIADA DE ROBÒTICA entre equips escolars.

oberts a la possibilitat tant d'ensenyament presencial com de tipus virtual. Les titulacions són i seran vàlides en qualsevol país, després s'ha de tenir en compte que els estats a vegades tenen requisits propis per exercir algunes professions, com ara advocat o metge. Per a d'altres professions, amb la titulació que nosaltres podem oferir o que podran oferir les universitats que s'instal·lin i que homologarem seria suficient.

La demanda d'ensenyament superior és cada cop més gran perquè hi ha una voluntat de

formació molt més important. També cada cop creix més l'ensenyament virtual i Andorra és un lloc ideal per implantar projectes d'educació superior a través de la xarxa. Un exemple d'aquest ensenyament virtual forà ja implantat el tenim fa uns anys. La Universitat de La Salle ja ofereix els seus estudis virtuals des d'aquí. Hi ha d'altres centres educatius que s'han interessat per implantar-se, però encara els estem estudiant. Hem notat que cada any que passa creix el nombre de centres que ens demanen informació perquè es plante-

Venir a viure ha estat un procés llarg adonant-me que per molts motius sempre estava per Andorra. Entre el campionat de les Gseries, els Ice Gladiators, els entrenaments en altura i l'esquí, eren moltes hores al país. Per a tot esportista d'elit, el fet d'entrenar en altura és molt positiu per millorar, i la proximitat d'Andorra per poder dur-lo a ter-

me és un factor clau. Per altra banda, una cosa molt bona que té Andorra és que és molt atractiu, ja que és un país petit, molt complet, compacte i amb un molt bon nivell de vida, i està molt preparat per a l'esport en general. Qualsevol vindria si reflexionés sobre els punts positius i els avantatges que ofereixen el país i la zona.

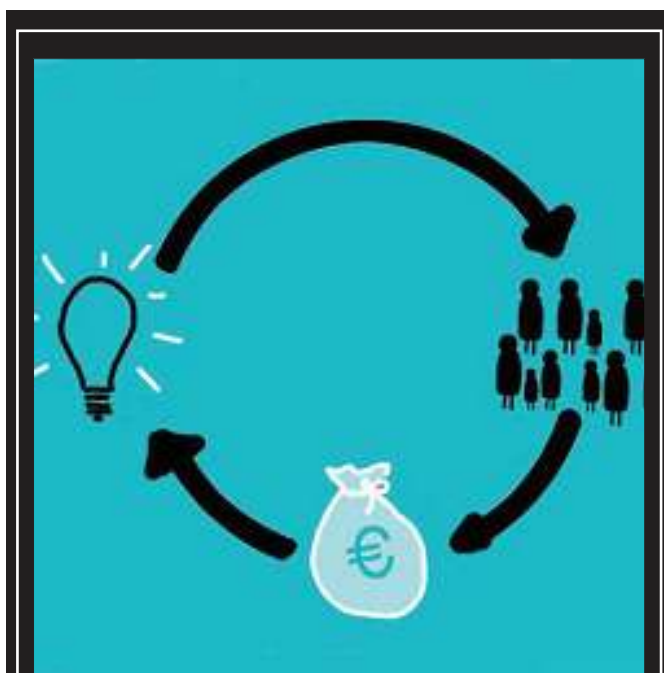
gen portar la seva oferta a Andorra.

Busquem noves activitats en el camp sanitari i estem dotant-nos de marcs legals per cobrir els diferents camps. Un exemple és la llei de reproducció assistida que s'està preparant, que ha d'obrir la porta al fet que es pugui desenvolupar aquesta àrea a Andorra i que també puguin venir clíniques foranes a instal·lar-se. S'ha de regular també una llei de cèl·lules, teixits i òrgans, i una llei del medicament. Hem signat amb Espanya un acord per facilitar l'exportació de medicaments. La nova Andorra busca en el camp sanitari estar regulada al màxim. L'aspiració final és crear una oferta de turisme sanitari, al mateix temps que aquests professionals i clíniques foranes donin també servei als residents.

TENIM FIBRA PER A TOT EL PAÍS A 300 MEGABITS PER SEGON

Els professionals sanitaris que es vulguin instal·lar, a banda d'avantatges fiscals, disposaran de les eines que necessitin per desenvolupar la seva activitat. I la certesa que tot el que es reguli serà homologable amb la Unió Europea per tenir una perfecta cobertura jurídica. Pel que fa a innovació creiem que portar *start-up* tecnològiques és possible perquè al cap i a la fi està vinculat al talent i no han de ser empreses d'una mida molt gran, amb tres mil persones, ja que a Andorra per espai no seria el més adequat. Quatre persones molt espavillades poden tenir una idea excel·lent i triomfar.

Andorra en l'àmbit tecnològic i informàtic pot tenir empreses de primer nivell. Una de les nostres fortalezes és tenir fibra a tot el país i a final d'enguany estarà a 300 megabits per segon a un preu d'usuari domèstic. Permet estar superconnectat, sent aquesta una de les característiques que demanen les empreses de noves tecnologies.

IMATGE DE LA relació entre idees i 'crowdfunding'.

OFERIR SISTEMES ALTERNATIU PER FINANÇAR

Hem parlat sovint d'un clúster per al sector financer perquè hi ha molts temes que estan evolucionant en aquest àmbit. Hi ha un gran encreuament del sector financer amb les noves tecnologies i potser a mitjà termini haurem de plantejar-lo. Segurament per a molts nous productes. Aquí no més entenem el crèdit bancari. No hi ha *business angels*, *crowdfunding*, el préstec d'empresaris,

de col·lectius... El crèdit bancari té unes limitacions. Aquest clúster seria de gran ajuda per donar finançament a la resta de sectors. En els altres països són molt normals aquestes fonts paral·leles de finançament i relativament hi ha poc crèdit bancari. Hem de ser creatius per donar diferents alternatives als emprenedors perquè els volem facilitar tot al màxim.

Perquè aquest sector es desenvolupi, però, no és suficient només una connectivitat potent. Andorra Telecom impulsa el projecte del Niu, que és un accelerador d'empreses en què s'acompanya i s'ajuda les *start-up* i permet donar solució als problemes del finançament. Hi ha fonts alternatives al préstec bancari, però són poc conegudes i s'han de donar a conèixer millor.

Tenim contactes amb *business angels* que donen suport a iniciatives empresarials. A banda, hi ha un *mentoratge*, persones que tenen experiència a l'hora

d'establir una empresa i donar consells pràctics. El Niu també ha de servir per a l'efecte crida, per crear un ecosistema favorable per engegar un nou projecte.

El clúster d'esports va néixer per inèrcia. Tenim moltes activitats del món esportiu, molts esportistes que s'han instal·lat al país, empreses que donen serveis i productes i determinats esdeveniments esportius. Cal ordenar el sector perquè sigui un reclam perquè vinguin més empreses. I els sectors s'entrecruïn.

Ens adonem quan fem els clús-

David Castera

Exdirector del París-Dakar

Aquí es troba tranquil·litat, seguretat i natura"

Estàvem vivint a l'Argentina des de feia dos anys quan vaig tenir una oferta de feina amb l'obligació de viure a Andorra. I a més la idea de seguir una experiència fora de França per als fills ens agrada molt. El que més ens agrada és la tranquil·litat, la seguretat i la natura. Aquests tres factors són els que si li agraden a algú que vulgui venir aquí els trobarà. Però sense oblidar les coses negatives: lluny dels aeroports, petit país, pocs esdeveniments de cultura i necessitat de sortir a fora per veure altres paisatges que muntanyes.

ters que tenim poca capacitat d'emprenedoria, no és equiparable amb d'altres llocs. Formem bons treballadors però no bons emprenedors. Volem que el coneixement del món empresarial es retroalimenta amb el món educatiu. Volem que d' aquí a uns anys hi hagi molts més empresaris, perquè és la clau perquè hi hagi un moviment d'emprenedoria. Necessitem gent amb voluntat d'emprendre. Un clúster d'educació que uneixi els dos mons, empresa i educació.

Una vegada som conscients que hi ha pocs projectes interns d'innovació perquè hi ha poc clima d'emprenedoria hem de posar-hi remei. I aquesta és una explicació més per al nostre projecte d'atreure talent exterior. Estem convençuts que atraient talent de fora acabarem potenciant la creació de talent interior.

Qüestions internes d'Espanya ens esquitxen

Els dos últims anys s'han sentit informacions negatives que tenen el millor exponent en l'afer de Banca Privada d'Andorra. El primer que cal tenir clar és que aquesta imatge que algú pot tenir d'Andorra no es correspon a la realitat que trameten aquestes informacions que, d'altra banda, sovint són interessades. Aquesta visió és una realitat circumscrita a Espanya, i a la resta del món ni se'n parla. No es tracta de treure-li importància, sinó de posar tots els elements damunt la taula. Espanya ens mira amb uns ulls particulars segons la seva realitat. Qüestions seves internes ens acabem esquitxant i a la resta de països passen total-

A LA MAJOR PART DEL PLANETA NI TAN SOLS SABEN QUI ÉS EN PUJOL

ment desapercebudes.

Al lector d'aquesta premsa espanyola se li han de dir coses com que potser, en comptes de creure's moltes de les informacions, millor vingui a veure'ns. El cas BPA o el cas Pujol, són fets puntuals que tenen molta repercussió. Però només a Espanya, perquè a la major part del món ni tan sols saben qui són els Pujol.

La gent que feia deu anys que no hi venia quan torna ara es treu el barret en veure com s'ha transformat el país. No és un mèrit del Govern actual, ni de l'anterior o l'altre; és un esforç global de país per dotar-se d'unes infraestructures i d'una modernització legislativa i econòmica espectacular. És evident que hem tingut problemes, com qualsevol altre país del món, perquè s'ha patit una

LA CRISI DE BPA S'HA RESOLT DE FORMA MOLT REMARCATBLE

El que compta és la capacitat que hem tingut per solucionar les crisis que han sorgit, com la de BPA. I l'hem resolt de manera remarcable. S'ha solucionat en relativament poc temps si es compara també amb problemes financers d'altres països. S'han conservat els llocs de treball i tothom que ha superat els controls de comptes lícits ha recuperat el cent per cent dels seus diners. Ara és un altre banc.

crisi financera i bancària en molts estats.

Andorra s'ha anat reinventant sobre la mateixa base i hem estat capaços de fer-ho en el camp turístic, comercial i financer. Quan ens miren des de fora ho fan amb certa admiració. La immensa majoria de la gent que ve s'adona que si compares la nova Andorra amb la d'abans no hi ha color. I els tòpics sobre l'Andorra d'abans avui en dia són absolutament injustos.

Ara estem en una conjuntura molt més favorable un cop ha

FERNANDO GALINDO

EL JUTGE José de la Mata entrant a la Batllia per l'afer Pujol.

passat la crisi econòmica. És el moment perquè engegui definitivament el projecte d'obertura i inversió forana. El 2017 disposem d'un marc regulador homologable, amb un reconeixement internacional i amb una conjuntura econòmica molt millor. L'inici de l'obertura econòmica va coincidir amb una situació molt complicada als països veïns que marquen molt decisivament la nostra pròpia conjuntura. França estava en recessió, però Espanya fins i tot patia rumors d'intervenció i de l'arribada de *los hombres de negro*. Aquest era l'escenari en el qual s'havien de presentar les oportunitats de futur que oferíem. La situació de fa cinc anys feia que fos molt complicat atreure empreses foranes.

En plena crisi, quan es parlava amb els inversors veient com estava aquesta part d'Europa, llavors feia que els que han de decidir preferissin mirar cap a altres zones del món. Ha arribat el moment de fer un nou esforç perquè el que oferim

avui no té res a veure amb l'inici. El marc legislatiu i fiscal està consolidat, les finances públiques ordenades, els convenis de no doble imposició no només estan en vigor, sinó que funcionen, la conjuntura al voltant molt millorada, amb un mercat francès que s'ha recuperat, i especialment a Espanya, on el canvi és molt gran. I fins i tot a Portugal. La visió d'un inversor estranger respecte al sud d'Europa no té res a veure amb la del 2011.

La perspectiva de l'acord d'associació amb la Unió Europea és també decisiva perquè la tranquil·litat que dones als inversors respecte que la teva evolució reguladora serà la mateixa que a Europa no té res a veure sobre que la nostra evolució normativa fos autòctona. I et dona una etiqueta d'homologació que difícilment tindràs si fas normativa pel teu compte. Es donen les circumstàncies perquè tots els atractius i potencials que tenim derivin en interès per als inversors i nous residents.

M E S A S
T R I G O

***"Your doubts are
our challenges"***

Tax, Coporate & Accounting

Av. Meritxell 75, 3a planta,
despatxos 8-10 · Edifici Quars
+376 887 007
Andorra la Vella (AD500)
Principat d'Andorra
info@mesastrigo.com
www.mesastrigo.com

La immobiliària més extraordinària del món

6 Continents, 61 Països, 880 Oficines, 17.000 Agents Immobiliaris

| Immobiliària de luxe amb presència mundial

La xarxa de Sotheby's International Realty® ofereix accés a habitatges i béns immobles de luxe a la venda a tot el món. Consulti a la nostra xarxa l'àmplia selecció de luxosos habitatges, propietats immobiliàries, illes i més.

Pintura, antiguitats, arts decoratives, llibres i manuscrits, joies i vins

| Sotheby's té accés a tots els punts del mercat de l'art mundial, amb 90 sucursals en 40 països

Duem a terme aproximadament 250 subhastes cada any en deu sales diferents i disposem de més de 70 categories diferents. Ens enorgulleix la nostra capacitat d'oferir als clients de tot el món l'accés a magnífiques obres d'art.